

Žvanko, Lûbov

Перша світова війна і проблеми польських біженців в Україні (1914-1918 рр.)

Res Historica 30, 79-108

2010

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Любов Жванко

Перша світова війна і проблеми польських біженців в Україні (1914–1918 рр.)

XX ст. увірвалося на українські землі Першою світовою війною та численними валками біженців із західних окраїн Російської імперії. У той же час у кривавих жорнах Великої війни, як її назвали європейські історики, польський народ зазнав неймовірних страждань: спалені міста і села, зруйновані одвічні святині та найтрагічніше – кількарічні поневіряння тисяч біженців без надії на майбутнє на чужині, в далеких землях Російської імперії.

Війна, за висловом українського філософа М. В. Поповича, як і кожна катастрофа, не має сенсу – вона є історичний абсурд, де кожний її учасник сам визначає сенс свого життя.¹ Проте, для певної частини населення воюючих сторін спосіб існування визначає влада, оголошуючи депортацію цілих етносів як «ворогів народу, шпигунів та винуватців у військових поразках». Перша світова війна, створивши двовимірність збройного конфлікту у військовій та соціальній площинах, призвела до появи мільйонів «переміщених осіб». Британський історик П. Гетрелл, визначивши суть поняття «переміщені особи», переміщене населення (*population displacement*), окреслює його семантичне коло біженцями, військовополоненими та депортованими.²

У запропонованій статті зроблена спроба окреслити, на основі опрацювання та узагальнення значного масиву архівних документів і матеріалів періодичних видань доби Першої світової війни, проблеми та способи їх подолання, з якими зустрілися польські біженці, знайшовши тимчасовий притулок в Україні. Авторка свідомо того, що деякі твердження можливо викличуть заперечення польських колег, але це її власне бачення проблеми, підкріплене архівними документами. Водночас вона готова до наукової дискусії та творчої співпраці. Крім того, представлена робота – лише по-

¹ М. Попович, *Червоне століття*, Київ 2007, с. 26–27.

² P. Gatrell, *A Whole Empire Walking. Refugees in Russia during World War I*, Bloomington & Indianapolis 1999, с. 318 (перевидана у 2005 р.).

чаток глибокого дослідження проблеми перебування польських біженців в Україні у роки Першої світової війни.

Можливо в когось викличе здивування, що значна кількість прикладів подана на матеріалах Харківської губернії. То до цього треба зазначити, що, по-перше, Харківська за кількість прийнятих біженців посіла після Катеринославської друге місце, по-друге, багаті архівні фонди дають змогу розглянути всі сторони перебування польських біженців в Україні.

Ще одне зауваження стосується методологічного підходу до вивчення проблеми біженців у запропонованій статті. Він поданий з позиції «традиційного історика», оскільки ґрунтується на архівних документах та, певним чином, подає опис подій, пов'язаних з перебуванням польських біженців в Україні. «Традиційний» підхід до осмислення біженства можна пояснити тим, що ця тематика в Україні ще не набула належного висвітлення, численні архівні фонди чекають своїх дослідників. Писати ж про моральні потрясіння біженців, не маючи серйозної наукової бази, буде, м'яко кажучи, некоректно. Тому застосування парадигми «культурної історії» та « нової історії», як її називає професор Кембриджського університету Пітер Берк,³ це справа майбутніх досліджень.

Показовий факт, що долю своїх співвітчизників в Україні уже вивчають польські історики. Так, надзвичайно цікавою та важливою в науковому сенсі для дослідників, так званого, постімперського простору (істориків держав, чії землі входили до складу Російської імперії) є колективна робота М. Korzeniowskiego, М. Mądzika, D. Tarasiuka *Tulaczy los. Uchodźcy polscy w imperium rosyjskim w latach pierwszej wojny światowej* (Lublin 2007).⁴ Аналізуючи стан наукової розробки питання, польські колеги дійшли до висновку, що проблема біженців Першої світової війни мало вивчена в історіографії, позаяк «період Першої світової війни до цього часу перебуває в тіні дослідження трагічної долі країни і польського народу в 1939–1945 рр., драматичних радянсько-польських стосунків, хоча польські біженці відіграли значну роль в діяльності поляків та старої еміграції в Росії».⁵ Дослідники подають широку картину перебування польських біженців на теренах Російської імперії і зокрема в українських губерніях. Крім того, вони порушили принципове та дискусійне питання: який статус мали жителі Королівства Польського, складової частини імперії Романових, вивезені в тиллові губернії? «Уходники», «вигнанці», «блукачі», «втікачі», а часом, використовуючи російський термін «біженці», такими термінами автори окреслюють новий статус значної кількості поляків, започатковуючи тим са-

³ *Нові перспективи історіописання*, Київ 2004, с. 11.

⁴ М. Korzeniowski, М. Mądzik, D. Tarasiuk, *Tulaczy los. Uchodźcy polscy w imperium rosyjskim w latach pierwszej wojny światowej*, Lublin, с. 238.

⁵ *Ibid.*, с. 13.

мим наукову дискусію та запрошуючи колег обговорення цього питання.⁶ У той же час проблема польських біженців знайшла певне відображення і в працях українських істориків.⁷ При цьому досить цікавим є сюжет, присвячений висвітленню повернення поляків до своїх домівок в 1918 р. Саме за гетьманування Павла Скоропадського урядові структури Української Держави започаткували надзвичайно складний процес реєвакуації іноземних біженців.

Фотоальбом *Польща в 1914–1915*, виданий у Варшаві з дозволу військової цензури у січні 1915 р. (зберігається у фондах Харківської наукової бібліотеки ім. В. Короленка)

Перебування польських біженців в Україні, на думку автора, має кілька етапів, позначених чіткими часовими межами та певними особливостями. Так, перший: кінець 1914 – кінець 1915 рр. – час евакуації, починаючи від поодиноких груп до планомірного з боку офіційної влади, перевезення залізницями значної кількості біженців. Він був сповнений жахом розлуки з батьківщиною та втрати родичів у довгій дорозі, страх в очікуванні нового, невідомого життя в тилу, в чужих за мовно-релігійним виміром губерніях. Другий: 1916 – середина 1918 рр. – тимчасове перебування в евакуації, пошук роботи чи навчання, вживання в роль «гостя», а згодом, за оцінками

⁶ Л. Жванко, *Соціальні виміри Української Держави (квітень-грудень 1918 р.)*, Харків 2007, с. 144–146; іdem, *Іноземні біженці Першої світової війни в Україні*, „Київська старовина” 2005, nr 3, с. 77–93.

⁷ А. Курцев, *Беженство „Россия и Первая мировая война. Материалы международного научного colloquium”*, Санкт-Петербург 1999, с. 129.

з місцевих жителів, «утриманця»; підготовка повернення до своїх домівок. Третій: середина 1918 р. – жовтень 1924 р. – реєвакація, а згодом, вже за радянського уряду – досить складна репатріація поляків на батьківщину. Це зумовлювалося жорстокими заформалізованими умовами складання списків біженців та отримання ними належних проїзних документів.

Зміни державного ладу – падіння Російської імперії, доба Української революції, в часи якої саме за гетьмана Павла Скоропадського (квітень – грудень 1918 р.) розпочалось їх планомірне транспортування за кошти Української держави до своїх домівок, встановлення радянського режиму – змінювали підходи влади до проблем біженців, а та, в свою чергу, не завжди могла покращити життя поляка-біженця.

З початку війни і до весни 1915 р., на думку російського історика О. Курцева, переважало стихійне біженство, яке мало добровільний характер.⁸ Проте вже після весняного наступу австро-угорських та німецьких військ на східному фронті, на початку липня 1915 р. Ставка Верховного головнокомандувача російської армії видала черговий наказ залишати ворогу «територію, перетворену на пустелю, тобто очищену як від населення, так і усього, що могло скласти цінність ворогу».⁹ Почалося примусове виселення цивільного населення. Його основну масу склали німці та євреї, яких російські військові чиновники розглядали як потенційний резерв ворога та чинили щодо них репресії.¹⁰

Польське населення офіційною імперською владою розглядалося як «добровільні біженці-слов'яни, яким гарантувався безкоштовний проїзд по залізницях, харчування на шляхах руху в тиллові губернії, де вони могли отримати „опіку та заробіток»».¹¹ Проте, частина поляків теж потрапила під насильницьке виселення. Наприклад, на кінець червня 1915 р. натовп біженців із сільського населення Люблінської губернії рухався цілими повітами, внаслідок бажання воєнного начальства надати ворогу замість квітучого краю пустелю.¹²

Тому цей процес досить неоднозначно був оцінений у тогочасному польському суспільстві. Так, у спогадах колишнього польського представника в австрійському парламенті З. Лазовського евакуація поляків виглядала ще страшнішою, ніж самостійна їх втеча від ворога на початку війни.¹³ У той же час Владислав Слодковський, автор «Статистичної книги для польських біженців у роки європейської війни. 1914–15–16» (Москва, 1916 р.) досить

⁸ *Ibid.*, с. 131.

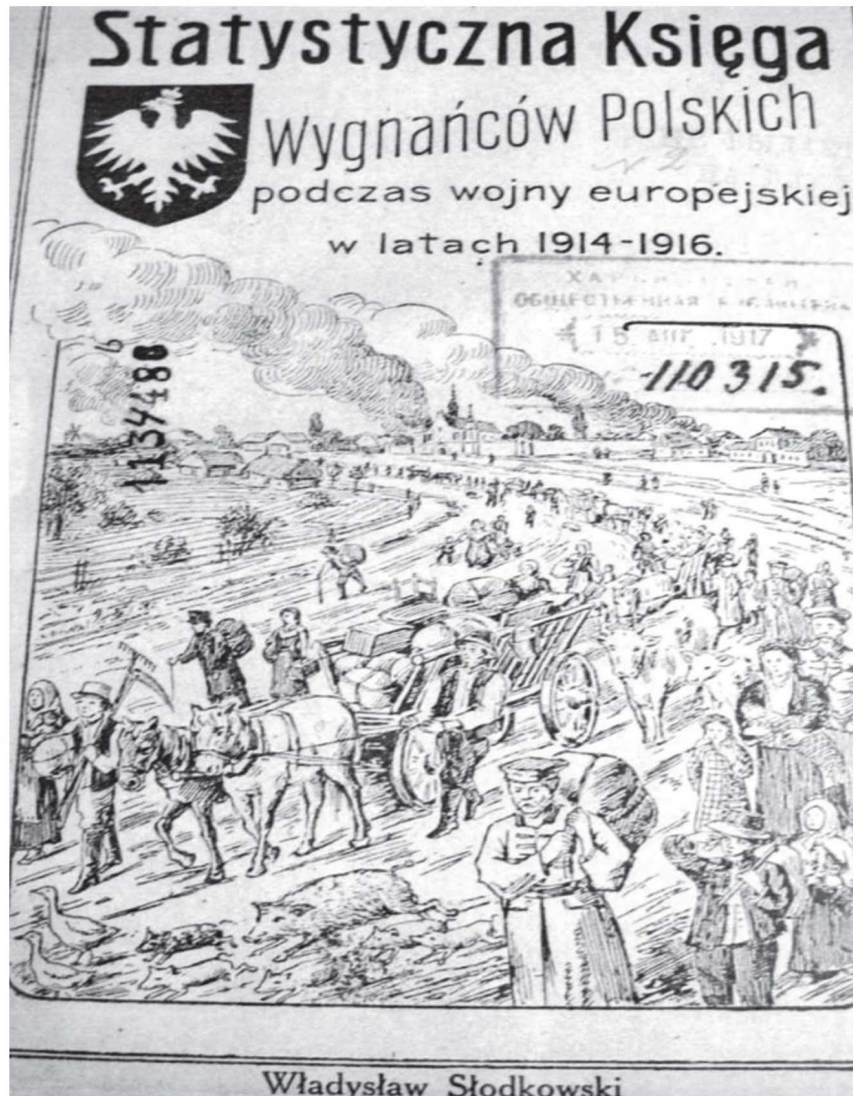
⁹ А. Курцев, *op. cit.*, с. 132.

¹⁰ *Ibidem.*

¹¹ D. Płygawko, *Sienkiewicz w Szwajcarii*, Poznań 1986, с. 15.

¹² W. Słodkowski, *Statystyczna księga wygnańców polskich podczas wojny europejskiej w latach 1914–1916*, Moskwa 1916, с. I–XVI.

¹³ *Россия и СССР в войнах XX века: Статистическое исследование*, Москва 2001, с. 75.

Титульний аркуш книги Владислава Слодковського

схвально поставився до вивезення поляків у глиб імперії та фінансування з державної скарбниці польських благодійних комітетів.¹⁴ Ця книга цікава тим, що була, фактично, першим довідником для польських біженців. На її сторінках подавалася різноманітна інформація щодо кількості біженців, умов їх перевезення, способів передачі кореспонденції, грошових переказів та ін.

¹⁴ А. Курцев, *op. cit.*, с. 133.

Краснистав – містечко між Люблінном і Замостям
(Фотоальбом *Польща в 1914–1915*)

У другій частині автор розмістив складений власноруч поіменний список польських біженців, розселених у губерніях Російської імперії. Зазначимо, що саме цей поіменний список польських біженців став основою запропонованого «Додатку 1», як важливого історичного джерела та змоги віднайти котромусь із польських читачів свого далекого предка, закинутого чужою волею в українські губернії. 736 з них проживали в Україні. Зрозуміло, що це лише незначна кількість польських біженців, яку В. Слодковському у тих складних умовах вдалося зареєструвати. Авторка вміщує витяг зі списку, подаючи прізвища лише тих біженців, які прибули в Україну з Любіна та Люблінської губернії. Повний список, певна річ, є цінним історичним джерелом, та можливістю віднайти котромусь із польських читачів свого далекого предка, закинутого чужою волею в українські губернії. Його планується розмістити на інтернет-сайті Польського Дому в Харкові.

З другої половини літа 1915 р. у тилкових губерніях України була зафіксована масова поява біженців, і серед них етнічних поляків, що було зумовлено відступом російських армій з Польщі, Західної Прибалтики та Галичини.¹⁵ При цьому населення прифронтових місцевостей Російської імперії залишало рідні місця добровільно, не бажаючи залишатися під вистрілами і взагалі в районі, зайнятому ворогом, позаяк серед народу «ходять слухи про жорстоке поводження німців з населенням».¹⁶ Літом 1915 р. основним способом евакуації цивільного населення став гужовий транс-

¹⁵ *Ibid.*, с. 134–135.

¹⁶ D. Płygawko, *op. cit.*, с. 15.

порт, а вже восени того ж року влада налагодила їх залізничне перевезення.¹⁷ Польська дослідниця з Познані Д. Плигавко у монографії, присвяченій аналізу діяльності благодійної фундації, очолюваної Нобелівським лауреатом Генріком Сенкевичем, по організації допомоги польським біженцям у різних куточках планети, наголосила, що «трагедія польського народу у роки війни підсилювалася і багатотисячними юрбами злиднених біженців. Окрім того, значного горя принесла і примусова та безцеремонна евакуація польського населення російською владою у серпні 1915 р.»¹⁸

На лютий 1916 р., за даними статистичного відділу Комітету ІІ Імператорської Високості Великої Княжни Тетяни Миколаївни для надання допомоги постраждалим від воєнних дій (у тогочасній періодиці поширена його скорочена назва – Тетянинський комітет) – однієї з перших благодійних структур, яка взяла на себе організацію допомоги біженцям, на теренах Російської імперії перебувало – 3,2 млн. біженців, з яких 587721 – в Україні.

Від загальної кількості біженців імперії – 15%, тобто 480 тис., складало польське населення.¹⁹ При цьому значна його кількість була розмішена саме в українських губерніях. Наприклад, на початок 1916 р. на Катеринославщині, яка прийняла найбільшу кількість біженців у Російській імперії – 244687 осіб, польські біженці склали 15826 осіб (Таблиця 1).²⁰

Таблиця 1. Кількість польських біженців у Катеринославській губернії (Зима 1916 р.)

№ п-п	Назва повіту	Чоловіки	Жінки	Діти	Усього
1	Олександрівський	699	1056	1213	3067
2	Бахмутський	623	832	940	2395
3	Верхньодніпровський	184	350	411	945
4	Катеринославський	1694	1832	–	3526
5	Маріупольський	435	685	1054	2176
6	Новомосковський	245	299	222	764
7	Павлоградський	384	412	623	1419
8	Слов'яносербський	490	572	474	1536
	УСЬОГО	4752	6038	6036	15826

Стала тенденція до зростання числа польських біженців відзначалася протягом 1915–1918 рр. у Харківській губернії. Якщо на кінець 1915 р. у губернії проживало 13289 поляків (11,3% від загальної кількості біженців), то на 1918 р. їх було зафіксовано 18150 осіб. Окрім того у Харкові на зиму 1915 р. перебував 14651 поляк (32% від загальної кількості біженців у місті).

¹⁷ *Ibidem.*

¹⁸ *Ibidem.*

¹⁹ *Ibidem.*

²⁰ *Ibidem.*

На початок 1916 р. їх було уже 36,5%.²¹ Поляки за етнічною приналежністю склали найбільшу групу біженців у Російській імперії після росіян та українців.

Загалом біженці були евакуйовані із дев'яти губерній Царства Польського, найбільше – Сувалської, Ломжинської, Варшавської та Люблінської губерній.²² Основну масу біженців склали жінки, діти та пристарілі, які, у першу чергу, потребували соціального захисту.

Великий вплив біженців вимагав чіткої організації допомоги, забезпечити яку могла тільки чітка робота системи державних та місцевих органів влади за співпраці із громадськими, благодійними та етнічними комітетами, з обов'язковим фінансуванням з державної скарбниці Російської імперії. Не останню роль у справі опікування польських біженців відіграли і їх національні спілки.

Найвпливовішою серед них став Центральний Обивательський Комітет Царства Польського (ЦОК), утворений у Варшаві 10 серпня 1914 р. з ініціативи Центрального аграрного товариства Польщі за підтримки промислових, кредитових, банківських та інших товариств.²³ Відповідно статті 10 Закону про забезпечення потреб біженців, затвердженого імператором Миколою II 30 серпня 1915 р., представник ЦОК увійшов до складу Особливої наради по влаштуванню біженців – вищої державної інституції, яка під керівництвом міністра внутрішніх справ зосередила усі важелі керівництва справою біженців в імперії.²⁴ А 9 вересня 1915 р. міністр внутрішніх справ князь М. Щербатов розіслав до губернаторів та градоначальників спеціального циркуляра, відповідно до якого головним завданням ЦОК стало надання допомоги, головним чином, при перевезенні, розміщенні та влаштуванні на нових місцях біженців – селян губерній Царства Польського. Далі висловлювалося прохання всіляко сприяти уповноваженим комітету при виконанні ними вищенаведених функцій. Головним представником ЦОК, який захищав інтереси польських біженців в урядових інстанціях імперії, був призначений Владислав Грабський, колишній віце-голова комітету.²⁵

Серед конкретних напрямків роботи комітету слід назвати пошук коштів на організацію підтримки біженців, допомога місцевим самоврядуванням,

²¹ *Краткий очерк деятельности Харьковского Земства и Земского Союза по оказанию помощи беженцам 1915–1917*, Харьков 1918, с. 11.

²² *Беженцы и выселенцы*, „Известия Всероссийского союза городов” 1916, № 33, с. 55.

²³ D. Pługawko, *op. cit.*, с. 18.

²⁴ *Закон об обеспечении нужд беженцев*, „Собрание узаконений и распоряжений правительства”, издаваемое при Правительствующем Сенате, Санкт-Петербург 1915, № 242, с. 2424–2425.

²⁵ *Центральный Варшавский Обывательский Комитет в Петрограде*, „Известия Киевской городской думы” 1915, № 8, с. 170.

які займалися проблемами біженців, відкриття з дозволу влади в місцях розселення поляків дитячих притулків, шкіл, забезпечення роботою, харчуванням, одягом та ін.

Для їх реалізації на українських землях була створена мережа губернських, повітових та міських відділень ЦОК. Наприклад, у Києві представництво розгорнуло широку діяльність, організацією якої займалися його 15 секцій – «Діти», «Студентська», «Робота» та ін.²⁶ Харківській губернії функціонувало 8 повітових комітетів.²⁷ При цьому в Ізюмському повіті, де тимчасовий притулок знайшли 1060 біженців, було утворено 2 комітети ЦОК – у містечках Слов'янськ та Краматорську, очолені відповідно Богуславом Свилярським та Людвигом Гужевським.²⁸ До Сум, де проживало 1839 поляків – чи не найбільше серед повітових міст губернії, з Петрограда навіть був відряджений представник ЦОК Ян Домбровський для організації допомоги біженцям-полякам.²⁹

Крім відділень ЦОК в Україні діяли філії Товариства допомоги бідним сім'ям поляків, Польського допоміжного комітету, Польського комітету допомоги жертвам війни. У 13 містах України – Катеринославі, Києві, Полтаві, Житомирі, Умані та ін. – діяли представництва Католицького благодійного комітету.³⁰ У Полтаві, наприклад, функціонував ще й Польський комітет по наданню допомоги біженцям, роботою якого керував дворянин Лев Михайлович Королець.³¹ Слід зазначити, що польські біженці часто самі ініціювали утворення різних громадських спілок. Наприклад, у Києві своїм співгромадянам надавали допомогу Товариство польських лікарів, Товариство опіки польських дітей («Дом Серця Ісуса») Гурток польських жінок та ін. (усього на 1916 р. 16 товариств).³² Ці спілки не лише забезпечували матеріальні потреби біженців, а й відіграли «у середовищі евакуйованих консолідуючу роль».³³

В Одесі, як писала газета «Югобеженец» 1 листопада 1915 р., два польські товариства – відділення Товариства допомоги бідним сім'ям поляків, призваних на війну, та постраждалому від війни населенню та «Відділ Польського товариства допомоги жертвам війни» об'єднали свою діяль-

²⁶ W. Słodkowski, *op. cit.*, с. XIII.

²⁷ Державний архів Харківської області (далі – ДАХО), ф. 18, оп. 21, спр. 16, арк. 6, 9, 19, 24–29, 48–49.

²⁸ *Ibid.*, спр. 22, арк. 31; спр. 16, арк. 29.

²⁹ *Ibid.*, спр. 16, арк. 48–49.

³⁰ W. Słodkowski, *op. cit.*, с. XIV–XV.

³¹ Центральний державний історичний архів України, ф. 321, оп. 1, спр. 236, арк. 16 – 16 зв.

³² W. Słodkowski, *op. cit.*, с. XIII–XIV.

³³ А. Курцев, *Беженцы первой мировой войны в России (1914–1917)*, „Вопросы истории”, 1999, № 8, с. 106.

ність під прапором «Одеського відділення Польських товариств допомоги жертвам війни». Ще одну групу фундаторів благодійних спілок склала польська діаспора українських міст. Наприклад, на початок Першої світової війни у Києві та Одесі, за підрахунками М. Коженювського, М. Мандзика та Д. Тарасюка, поляки склали відповідно 44400 та 20 тис. громадян.³⁴ Саме вони і могли частково виділити житло, дати кошти, підтримати морально своїх земляків. Наприклад, у Харкові ініціаторами створення Харківського відділення Товариства допомоги бідним сім'ям поляків, які беруть участь у війні та постраждалому від війни польському населенню виступили поляки, які тривалий час проживали у місті, бажаючи тим самим надати «моральну підтримку та допомогу землякам». Ними були Іван Карсницький, Зенон та Регіна Щавинські, Станіслав Виршилло, Йосиф та Олена Дворжанчики.³⁵

Вирваним зі звичних умов існування полякам, як і іншим етнічним групам, часто без знання мови, у чужому релігійному оточенні, було досить важко переносити біженство. Воно стало не тільки матеріальним випробуванням, що виражалося у нестатках, а й, можливо, навіть більш тяжким у моральному плані. Невизначеність у майбутньому, втрачена робота, загублені члени родини приводили у відчай біженців. Тому, часто чи не єдину розраду давало їм спілкування із співвітчизниками, які, працюючи у благодійних польських комітетах, вселяли надію на краще своїм землякам.

Місцевим відділенням польських комітетів за тісної співпраці із земськими та міськими управами за короткий час вдалося надати біженцям різноманітну допомогу: налагодити транспортування у тиліві губернії та провести розквартирування. Для тимчасового проживання були використані приміщення навчальних та медичних закладів, новозбудовані бараки. Частина біженців була розквартирована у місцевого населення. В окремих випадках, як, наприклад, на Харківщині, польські біженці-католики спочатку були розселені у православних монастирях єпархії, а вже згодом розміщені у селах губернії.³⁶ Працездатні біженці-поляки завдяки утворенню мережі губернських та повітових бюро праці, отримали, головним чином, поденну сільськогосподарську роботу.

Біженцям-полякам було організовано і безкоштовне медичне обслуговування в амбулаторіях, стаціонарних лікарнях, епідемічних бараках та шпиталях, на яке виділялися кошти з державної скарбниці. Налагоджено й харчування на спеціально утворених пунктах. Їх облаштуванням чи завідуванням за підтримки місцевої влади серед інших займалися і представники польських біженців. Наприклад, у містечку Суми Харківської губернії функціонували два пункти харчування – перший у віданні міської управи,

³⁴ M. Korzeniowski, M. Mądzik, D. Tarasiuk, *op. cit.*, с. 41.

³⁵ ДАХО, ф. 29, оп. 1, спр. 667.

³⁶ *Ibid.*, ф. 18, оп. 21, спр. 6, арк. 223.

(управляючий біженець з Ковенської губернії Царства Польського Олександр Ленгайтис). Ще один пункт харчування та притулок для біженців-поляків організував купець другої гільдії з Варшави І. Браташ.³⁷ Цікаво, що були випадки, коли відкривалися спеціальні їдальні для, так званих, «інтелігентних біженців».

Важливим напрямком допомоги біженцям-полякам стала організація розшуку загублених у дорозі родин. Поляки могли звертатися до місцевих відділень Тетянинського комітету, який розробив спеціальні бланки реєстрації загублених родичів. Крім того, цьому сприяла польська преса («Głos Polski», «Kłosy Ukraińskie», «Lud Boży», «Tygodnik Odeski»)³⁸ та українські видання, на шпальтах яких друкувалися прізвища загублених родичів та місцезнаходження тих, хто їх розшукував.

Для дітей, інвалідів та пристарілих у містах та містечках України була влаштована мережа притулків. Наприклад, на Харківщині у 12 притулках проживала 881 дитина польських біженців, з яких 6 закладів перебувало під патронатом губерньського відділення ЦОК (Таблиця 2).³⁹

Таблиця 2. Список дитячих притулків, підвідомчих Центральному Обивательському Комітету губерній Царства Польського (Харківська губернія 1916 р.)

Місце знаходження	Кількість притулків	Кількість дітей	Джерело фінансування
Богодухів	2	65	Комітет Її Імператорської Високості Великої Княжни Тетяни Миколаївни для надання допомоги постраждалим від війни
Суми	1	33	
Білопілья	1	30	
Куп'янськ	1	17	
Вовчанськ	1	10	
УСЬОГО	6	155	

Тільки у Харкові за ініціативи відділення товариства допомоги бідним сім'ям поляків функціонувало 9 притулків, в яких знайшли захист 410 інвалідів.⁴⁰ В Одесі налічувалося 11 таких притулків.⁴¹ Причому, у цих закладах підопічні «користувалися усіма видами допомоги».⁴² У Києві для польських дітей діяла низка спеціалізованих закладів: 5 притулків, майстерня, в якій вони отримували нескладну фахову підготовку, 2 дитячі садки 2 лікарні, амбулаторія та інтернат для хлопчиків.⁴³

³⁷ *Ibid.*, стр. 16, арк. 48–49.

³⁸ W. Słodkowski, *op. cit.*, с. XVIII–XIX.

³⁹ ДАХО, ф. 18, оп. 21, стр. 102, арк. 11.

⁴⁰ *Ibid.*, стр. 16, арк. 17.

⁴¹ W. Słodkowski, *op. cit.*, с. XIV.

⁴² ДАХО, ф. 18, оп. 21, стр. 102, арк. 17.

⁴³ W. Słodkowski, *op. cit.*, с. XIII.

Крім матеріального забезпечення біженці отримали можливість задовольнити свої релігійні потреби. 9 вересня 1915 р. управляючий Могилівською Римо-Католицькою Архієпархією єпископ І. Цепляк направив до настоятелів приходів екстрене розпорядження, відповідно до якого останнім, „турбуючись про забезпечення релігійних потреб біженців-католиків”, належало зібрати відомості про кількість прибулих біженців та необхідність відрядження туди католицьких священників.⁴⁴ І вже зимою 1915 р. у місця найбільшого скупчення біженців-католиків, серед яких значний відсоток склали поляки, були направлені католицькі священники. Місцеві губернатори з відома МВС Російської імперії видали дозволи на передачу їм тимчасових приміщень для проведення богослужінь.⁴⁵

Справа забезпечення різних потреб польських біженців фінансувалася з державної скарбниці через Тетянинський комітет, з фондів Всеросійського Земського Союзу, Всеросійського Союзу Міст та зборів губернських пожертв. Як приклад можна назвати кухликовий збір «Харків-Польща» для «тисяч беззахисних старих, жінок і дітей, які втекли із розореної і залитої кров'ю багатостраждальної Польщі»,⁴⁶ який проводився на релігійні свята у храмах Харківщини. Губернські земські управи – Катеринославська, Херсонська, Чернігівська та низка повітових управ Полтавської – частину своїх бюджетних коштів вже зимою 1915 р. виділили на організацію допомоги „постраждалому від війни населенню Польщі”.⁴⁷ Суми були різні – від 250 крб. (Лохвицьке повітове земство Полтавщини), 1 тис. крб. (Васильківське повітове земство Київщини) до 5 тис. крб. (Херсонське губернське земство) – і залежали, головним чином від фінансових можливостей органів самоврядувань.

Таким чином, спільними зусиллями органів влади та громадськості протягом 1915–1916 рр. в українських губерніях вдалося забезпечити належну допомогу польським біженцям. Певна річ, були великі труднощі і в організації перевезення біженців, у справі фінансування, розміщення у пунктах перебування та ін., адже все це проходило в умовах триваючих воєнних дій. Місцеве ж населення зустріло біженців зі співчуттям, вбачаючи у них жертв війни.

Проблема повернення польських біженців на батьківщину була започаткована за доби Української Центральної Ради (березень 1917 р. – квітень 1918 р.), і як результат – українська делегація порушила це питання на мирних переговорах у Брест-Литовську. Консультант українських делегатів Станіслав

⁴⁴ ДАХО, ф. 965, оп. 1, спр. 26, арк. 121.

⁴⁵ Там само, арк. 148.

⁴⁶ *Ibid.*, спр. 25, арк. 286.

⁴⁷ „Известия Главного Комитета Всероссийского Земского Союза помощи беженцам и раненым воинам” 1915, № 9, с. 49–50; № 11, с. 71.

Москалевський підготував спеціальну доповідь «про необхідність повороту на батьківщину біженців і заложників з Галичини, Польщі і інших країн».⁴⁸ За його підрахунками в Україні перебувало 119506 польських вигнанців.⁴⁹ Повні дані по губерніях України Ст. Москалевський подав у спеціальній таблиці польською мовою.

Таблиця 3. Кількість польських біженців з Королівства Польського із зазначенням губернії перебування та походження (1918 р.)

	Назва губернії теперішнього перебування	Калишська	Келецька	Люблінська	Ломжинська	Петроковська	Плоцька	Радомська	Сувальська	Варшавська	Усього
1	Харківська	206	253	5291	3028	532	463	1192	688	7249	18902
2	Херсонська	75	214	908	351	266	111	634	266	1713	4538
3	Чернігівська	124	216	5937	5888	254	260	547	277	3642	17145
4	Катеринославська	184	191	4495	2894	431	316	1362	609	13498	23980
5	Київська	250	369	10068	6250	708	736	1772	291	9420	29864
6	Подільська	239	100	656	621	144	85	230	56	1650	3781
7	Полтавська	70	193	3258	1611	765	700	567	338	5125	12627
8	Таврійська	29	3	706	538	19	17	72	65	720	2169
9	Волинська	175	322	2950	871	132	51	280	38	1681	6500
	Усього	1352	1861	34269	22052	3251	2739	6656	2628	44698	119506

Однак, повернутися до своїх домівок поляки змогли лише з проголошенням Української Держави (29 квітня – 14 грудня 1918 р.). Уже весною 1918 р. у Ковелі розпочала роботу міжнародна комісія (Україна, Австро-Угорщина, Німеччина та Польща), яка регулювала різноманітні аспекти реєвакції з України біженців іноземців.⁵⁰ Умови транспортування біженців у межах України затвердила спеціальна урядова нарада, яка проходила у Харкові 29 червня 1918 р. До її роботи були залучені і члени Польської перевозочної комісії.⁵¹

Головним завданням польських етнічних комітетів протягом літа 1918 р. було складання списків для відправки на батьківщину своїх співгромадян. Саме за ними проводилося затвердження груп для отримання «пильних наказів» – обов'язкових проїзних документів, які давали можливість добиратися до своїх домівок за кошти Української держави. На підставі кількості осіб, зазначених у «пильних наказах», на станціях йшло формування ешелонів. Причому дні відправки та перелак необхідних підготовчих заходів визначали уповноважені біженецького департаменту.

⁴⁸ *Ibid.*, арк. 13.

⁴⁹ *Ibid.*, арк. 13.

⁵⁰ „Робітничка газета” 1918, 30 серпня.

⁵¹ Л. Жванко, *op. cit.*, с. 144–145.

Центрами відправки польських біженців стали Київ і Житомир. Головним пунктом останнього зосередження польських біженців в Україні було місто Рівне. Там вони проходили реєстрацію представниками польської влади та відбували карантинні заходи. Перші потяги з Києва до Польщі відійшли 21 та 24 червня 1918 р. 26 червня та 20 серпня 1918 р. з Житомира виїхали відповідно 400 та 260 поляків. Аналогічні потяги були відправлені із цього міста 21 та 22 вересня 1918 р. Трохи раніше з Полтави виїхали 399 польських громадян.

З 30 серпня 1918 р., відповідно до ухвали міжнародної комісії у справах реєвакації (Ковель), у зв'язку із значним скупченням біженців різних національностей у Рівному, поляки, минаючи це місто, рухалися до міст Голуби та Повурськ. Після проходження медичного огляду вони, вже польською владою, переправлялися на батьківщину.

Частина біженців-поляків мали власний гужовий транспорт і могли самостійно повернутися додому. Організацією їх руху та забезпеченням в дорозі займалася Волинська губернська нарада у справах біженців. З її ініціативи з другої половини липня 1918 р. були додатково влаштовані пункти харчування на шосейних дорогах.⁵² Загалом, за доби правління П.Скоропадського значна кількість польських біженців повернулася на батьківщину.

Таким чином, не зважаючи на те, що частина поляків, за розпорядженнями російської офіційної влади, потрапила під насильницьке виселення у тиллові губернії імперії, вони зустріли співчуття з боку пересічних українців. Українські міста і села дали їм притулок від воєнного лихоліття. Місцева влада та самоврядування забезпечили широкопланову допомогу польським біженцям. Не останню роль у цьому процесі відіграли польські етнічні комітети та духовенство. Своєю подвижницькою діяльністю вони задовольнили, що було дуже важливо, і духовні потреб біженців. Планомірне повернення польських біженців на батьківщину стало можливим в часи гетьманування П. Скоропадського, а остаточно завершилося лише на початку 20-х рр. минулого століття.

⁵² *Ibidem.*

Додаток

Nazwisko, imię. – Skład ewakuowany. – Gdzie mieszka.

A

- Abramowicz Tomasz z Belchatowa, Kijów, Bi-bikowski bulwar 31–9.
Adamski Jan z Warszawy, Połtawa.
Ajzeman Rachela z Warszawy, Odessa, ul. Kołontajewska 4.
Aktabowski Władysław z rodziną z Królestwa Polskiego, Jekaterynosław.
Alchimowicz Waclaw z Warszawy, Charków, ul. Gościnnaja 9.
Aleksiejewa Maria z Warszawy, Krzemieńczug, Lecznica żeńska.
Aleksiewicz Zofia, Charków, ul. Grekowskaja 11–2.
Andlauer Wawrzyniec z guberni łomżyńskiej, Kijów, ul. Maryno-Błagowieszczanska 52–3.
Andrzejewski Aleksander z Łodzi, Kijów, ul. Funduklejewska 32.
Ankowska Zofia z Warszawy, Charków, plac Skobielewa 32.
Ankowski Stanisław z Warszawy, Charków, plac Skobielewa 32.
Antosiewicz J. Wł., z Warszawy, Kijów, ul. Instytucka 14–10.
Apoznański Henryk z guberni łomżyńskiej, Jekaterynosław, ul. Nowo-Dworjańska 27.
Arbaszewski Włodzimierz z Warszawy, Charków, ul. Sumskaja 44.
Awenarius Bolesław z Warszawy, Kijów, ul. Funduklejewska 32.
- B**
- Babiancy Bronisław i Maria z Królestwa, Kijów, ul. Meryngowska 4.
Bagieńska Maria z Grodna, Charków, Zaulek Charyński 10, m. 6.
Bagiński Henryk, Kijów, ul. Nesterowska 20–38.
Bajtner Stanisława z powiatu kutnowskiego, Charków, ul. Ukraińska 6.
Baldow Henryk z Warszawy, Kijów, ul. Puszkowska 39–37.
Banach Władysław z Warszawy, w Jekaterynosławiu.
Baranowscy Helena i Mieczysław z Radomia, Kijów, ul. Prozorowska 52.
Barańska Aleksandra z Konina, Połtawa, ul. Jekaterynińska 37.
Bardzcy Anastazy i Maria z Warszawy, Odessa, ul. Marazli 7.
Bartnicki Stanisław z Kielc, Jekaterynosław, ul. Gogolewska 27–4.
Batory Zygmunt Stefan z Warszawy, Charków, ul. Malinowska 3.
Baumgartner Helena ze Lwowa, Odessa.
Bałkowski Franciszek z Łodzi, Kijów, ul. Kudrowskaja 7–3.
Bec Michał z guberni lubelskiej, Kijów, Kłagielski Zaulek 11–22.
Bednarski Józef z Warszawy, Kijów, ul. Mostickaja 3.
Bednarski Andrzej Karol z Warszawy, Odessa, ul. Rzemieślna 12–2.
Bedyk Stefania z Łowicza, Połtawa, ul. Kolo-nijskaja 16.
Bendych Witold z powiatu radzyńskiego, w Gorl(1)ówce, gubernia jekaterynosław-ska.
Bendzioł Władysław z Łodzi, Charków.
Bentkowski Józef i Maria z Koła, Wiatka, gubernia jekaterynosław-ska.
Berka Aleksander i Waclaw z Warszawy, Charków, ul. Puszkowska 5.
Bieguński Aleksander z guberni łomżyńskiej, Kijów, ul. Bezakowskaja 4–5.
Bielejec Antoni z guberni radomskiej, Kijów, zapasowy batalion pontonowy.
Bielscy Stanisławostwo z Lublina, Sumy, gubernia charkowska.

- Bieńkowski Jan z Ciechanowa, Połtawa, ul. Szewczenki 68.
- Biemacki Kwiryn z Warszawy, Kijów, ul. Żyłańska 68.
- Biesiekierski Stefan z guberni plockiej, Kijów, ul. W. Podwalna 25.
- Blinkiewicz Józef z guberni radomskiej, Jekaterynosław.
- Blinkiewicz Bolesław z guberni radomskiej, Jekaterynosław.
- Błaszczak Waclaw z Warszawy, Kijów, Duża Sołomianka 56–3.
- Dr Bociański Franciszek z Warszawy, Połtawa.
- Bogacki Piotr z guberni piotrkowskiej, Kijów, ul. Anasowska 8–8.
- Bogucki Karol z Warszawy, Połtawa, ul. N. Nikołajewskaja 3.
- Bogusławska Stanisława z Petrykowa, Kijów, ul. Uniwersytecka 5.
- Bojakowska Stanisława z Lublina, Jekaterynosław, ul. Aleksandrowska 58.
- Bolwino Janostwo z Kowla, Sumy, ul. Mikolajewska 131–2.
- Borkowscy Konstanty i Piotr z Warszawy, Nowa Bawaria, gubernia charkowska.
- Borkowska Maria z Poryska, Żytomierz, ul. Berdyczowska 19.
- Borowiec Agata z Cublina, Kijów, ul. Bulwaro-Kudriawskaja 17–9.
- Borowski Hipolit z Warszawy, Jekaterynosław.
- Brajczewski Stanisław z Siedlec, Charków, Zaułek Pocztowy 5.
- Brandysiewicz Franciszek z Warszawy, Charków, ul. Kontorskaja 12.
- Brawczyńska Agnieszka z Krzyżowa, Kijów, ul. Olinska 3–7.
- Braguszewski Waclaw z Łodzi, Jekaterynosław.
- Bromke Stefan z Warszawy, Kijów, ul. Maryno-Błagowieszczkańska 123–1.
- Bronikowski Bronisław z guberni radomskiej, Charków, Kłoczowskaja 51–51–4.
- Broś Edmund i Władysław ze Lwowa, Kijów, ul. Luterkańska 11.
- Brudziński Jan z guberni łomżyńskiej, Kijów, ul. Owruczskaja 3–6.
- Brusznicki Waclaw z Suchedniowa, Kijów, ul. Maryno-Błagowieszczkańska 91–1.
- Brynczak Józef z rodziną z Łomży, Czernihów, ul. Srietienka 1.
- Brzostowska Maria z Warszawy, Jekaterynosław, ul. Moskiewska 25.
- Brzostowski Stanisław z Warszawy, Charków, ul. Kontorskaja 33.
- Buczowski Edward z Ostrowa, Odessa, ul. Polska 10.
- Dr Buczyński Konstanty z Warszawy, Charków, ul. Kantorska 32.
- Buczyński Ignacy z Warszawy, Charków, Zaułek Koziliński 3.
- Budzyński Mieczysław z Warszawy, Kijów, ul. Mościcka 3.
- Bujalska Zofia z Warszawy, Pokotilowka, gubernia charkowska.
- Bulski Jan ze Sławkowa, Kijów, ul. Proreznia 14–28.
- Buliński Edward z Lublina, Kijów, ul. Stołypinowska 31–22.
- Buszkowski Mieczysław z Warszawy, Charków, ul. Kontorska 33.
- Buza Szczepan z Warszawy, Lubotino, gubernia charkowska.

C

- Cetużyński Adam ze Lwowa, Kijów, ul. Dicłowa 22.
- Chacański Józef z Warszawy, Kijów, ul. Maryno-Błagowieszczkańska 62.
- Chajęcka Wanda z Warszawy, st. Odessa, towarowa Kontora 2.
- Chankowski Józef z Warszawy, Połtawa, ul. Fabrykancka 3/1.
- Chawliczek Aleksander z guberni warszawskiej, Charków, ul. Projezzaja 7.
- Chelmiński Ludomir z Warszawy, Połtawa, ul. Sreteńska 37.
- Chelmiński Józefat, st. Jasinowataja, gubernia jekaterynosławska.
- Cholewiński Aleksander z Łomży, Charków, ul. Frankowskaja 3–12.
- Chomiak Marian ze Lwowa, Jaropowce, gubernia kijowska.
- Choynowski Bronisław, Kijów, ul. Bankowa 5–11.
- Chumicki Wojciech z Włodzimierza, Kijów, ul. Karawajewska 34–37.
- Cierka Michał z Hrubieszowa, Kijów, ul. Krągła-Uniwerstecka 6–20.

- Ciszewski Aleksander z Warszawy, Sofijka, Moszny, gubernia kijowska.
- Ciesielscy Janowie z Łodzi, Odessa.
- Cyling Teodor z Warszawy, Aleksandrowsk, ul. Bursacka 33.
- Cywiński Stanisław inż. z Warszawy, Jekaterynosław.
- Czajkowska Zofia z Warszawy, Charków, ul. Sumskaja 98.
- Czajkowski Ignacy z Warszawy, Kijów, ul. Rejtarska 26.
- Dr Czapllicki Władysław z Otwocka, Jałta, Emira Bucharska.
- Czarkowski Feliks z Hrubieszowa, Kijów, ul. Rejtarska 31.
- Czarkowscy Eugeniuszostwo z Hrubieszowa, Kijów, ul. W. Podwalna 29.
- Czarnecki Wincenty z Warszawy, Charków, ul. Kuzyłowska 11.
- Czarniecki Eustachy z rodziną Królestwa, Bałakława (Krym).
- Czarnowski Bronisław z guberni suwalskiej, Klincy Wiunke, gubernia czernihowska.
- Czartoryska Stanisława z Warszawy, Kijów.
- Czaykowski Stanisław z Warszawy, Charków, ul. Kłoczowska 55–4.
- Czeżowski Stanisław z Warszawy, Charków, ul. Mieszczkańska 1.
- Członkowski Jan z Warszawy, Charków, ul. Kontorskaja 33.
- Czochara Józef z Galicji, Charków, Ziemska Uprawa.
- Czubatkow Mikołaj z Warszawy, st. Juzowo, Jekaterynosławska Droga Żelazna.
- Czyżewski Czesław z Warszawy, Jekaterynosław.
- D**
- Dackiewiczowa Lucyna z Warszawy, Połtawa, Hotel „Versal”.
- Danisik Jan z Warszawy, Charków, ul. Panasowska 21.
- Datkiewicz Piotr z Warszawy, Kijów, ul. Mościcka 3.
- Dawid Paweł z Lublina, Niżyn, gubernia charkowska, ul. Moskiewska 48.
- Dąbrowska Maria z Warszawy, Kijów, ul. Stolypińska 50–7.
- Dąbrowski Bolesław z Ostrowia, Kijów, ul. Rejtarska 33–11.
- Dąbrowski Tadeusz z Galicji, Charków, ul. Sumskaja 44.
- Dębski Sylwester z Warszawy, Kijów, ul. Żyłańska 74–3.
- Dereń Dominik z guberni radomskiej, Kijów, Andriejewski Spusk 8–2.
- Dębska Eugenia z Warszawy, w Kijów, ul. Żyłańska 74–3.
- Dębski Sylwester z Warszawy, w Kijów, ul. Żyłańska 74–3.
- Dmochowski Hipolit z Warszawy, st. Aleksandrowsk, Jekaterynosławska Droga Żelazna.
- Dmowscy Napoleon i Kazimiera z guberni łomżyńskiej, Kijów, ul. Kościelna 6.
- Dobiecki Stefan z guberni siedleckiej, Kijów, ul. Kragła-Uniwersytecka 5–5.
- Dobrowolski Alfred z Warszawy, Jekaterynosław, fab.[ryka] Rudzki i S-ka.
- Dobrowolski Stefan z Warszawy, Kijów, ul. Lwowska 7–10.
- Dobrzelecka Zofia z Warszawy, Charków, ul. Kontorskaja 53.
- Dobrzelecki Władysław z Warszawy, Charków, ul. Kontorskaja 53.
- Domański Albin z Warszawy, Charków, ul. Staro-Moskiewska 26–1.
- Dominik Franciszek ze Lwowa, Kijów, ul. Bulw. Kudrawska 8–19.
- Dominik Piotr z Włocławka, Charków, ul. Prochowaja 8.
- Drzewiecka Józefina z Sosnowca, Charków, Plac Mironosicki 11–6.
- Drzewiecki Jan z Dąbrowy Górnicza, Kijów, ul. Bogowutowska 32–3.
- Drzewiński Piotr z Chelma, w Kijów, ul. Michajłowska 2–45.
- Dudało Wiktor z Warszawy, w Kijowie, ul. Mościcka 3.
- Dużyński Michał z Warszawy, Jekaterynosław, Puszczyński piereulok. 14.
- Drabarek Kazimierz z Garbatki, Kijów.
- Dużyński Jan z Warszawy, Charków, ul. Kłoczowska 26.
- Dworakowski Stanisław z Warszawy, Kijów, ul. Bibikowski bulwar 88.
- Dylewicz Feliks z Warszawy, Jekaterynosław, Niżny-Dnieprowsk.

- Dziemska Elżbieta z Lublina, Kijów, ul. Karawajewska 20–25.
- Dzierzbicki Józef z Warszawy, Charków, teatr dramatyczny.
- Dziewscy Jerzostwo z Kryłowa, w Kijów, Bibikowski Bulwar 62–9.
- E**
- Endruszczak Antoni z Warszawy, w Kijów, ul. Mostickaja 3.
- Englert Zygmunt z Warszawy, Charków, Teatralny zaułek 15.
- Englichtowa Regina z Warszawy, Kijów.
- Erbrich Stefania z Łodzi, Tetyjów, gubernia kijowska.
- Estreicher Stanisław z Warszawy, Charków, ul. Moskalewska 53.
- Estreicher Kazimierz z Warszawy, Charków, ul. Moskalewska 53.
- F**
- Fabierkiewicz Jan z Sochaczewa, Kijów, ul. W. Podwalna 14–11.
- Fajge-Figowski Stefan z Warszawy, Charków.
- Fajks Franciszek z gubernia siedlecka, Królewiec, gubernia czernihowska.
- Ficki Aleksander z Łowicza, Połtawa, Gonczarny zaułek 6.
- Ks. Filipiński Rudolf z Włocławka, Charków, ul. Golewska 4.
- Florek Wawrzyniec z Zakrzewa, Charków, ul. Kłockowska 95.
- Fontana Koszad z Warszawy, Charków, ul. Malinowskaja 3.
- Fraindt Piotr z Warszawy, Kijów, ul. Karawajewska 34–1.
- Franciszewski Leopard z guberni lubelskiej, Kijów, ul. Żyłańska 61–5.
- G**
- Gabszewic Zygmunt z Warszawy, Kijów, ul. Nesterowska 20–22.
- Gajewski Bernard z Warszawy, Charków, ul. Iwanowska 11.
- Gajewski Czesław z Piotrkowa, Kijów, ul. Tarasowska 1.
- Gawęda Helena z Warszawy, Charków, ul. W. Panasowska 21.
- Gąssowski Wiesław z Wilna, Odessa, ul. Sofijewska 2–3.
- Gąsiorowski Stanisław z Warszawy, Charków, ul. Kontorska 33.
- Giecewicz Feliks z Warszawy, Charków, ul. Tarasowska 32–2.
- Ginter Alina z Lublina, Kijów, ul. Stołypinowska 45–32.
- Girdwojn Michał z guberni kowieńskiej, wieś Meterenki, gubernia czernihowska.
- Girdwojn Łucja z guberni kowieńskiej, wieś Meterenki, gubernia czernihowska.
- Girdwojn Stanisław z guberni kowieńskiej, wieś Meterenki, gubernia czernihowska.
- Girdwojn Jadwiga z guberni kowieńskiej, wieś Meterenki, gubernia czernihowska.
- Gładkowska Marcela z Bużan, Gniewań, gubernia podolska.
- Głowińska Józefa z Grodziska, Kijów, ul. Kuźniczna 62–29.
- Gniewiecki Józef z Tomaszowa, Olszanica, gubernia kijowska.
- Gniewkowska Maria z Warszawy, Charków, ul. Kłockowska 31.
- Gnitczak Aleksander z Warszawy, st. Aleksandrowski, Jekaterynosławska Droga Żelazna.
- Godlewska Maria z Grochowa, Krym, Jałta, ul. Autska 28.
- Golajewski Józef z Warszawy, Niżny Dniepr, gubernia jekaterynosławska.
- Gołębiowski Henryk z Warszawy, w Jekaterynosław, ul. Piotrogradzka 76.
- Gołębiowski Jan z guberni lubelskiej, Charczysk, st. Jekaterynosławskiej Drogi Żelaznej.
- Gołębiowski Teodor z guberni siedleckiej, w Charczysk, st. Jekaterynosławskiej Drogi Żelaznej.
- Gorazdowski Bolesław z Sokołowa, Kijów, ul. Stołypinowska 24–20a.
- Gorazdowski Tadeusz z guberni siedleckiej, poczta Starokonstantynów.
- Górska Kazimiera z Dąbrowy, Charków, ul. Mała Panasowska 12.
- Górski Stanisław z Ziemiicy, Kijów, Czechowski zaułek 8–6.
- Grabowski Leon z Lublina, Jekaterynosław, ul. Aleksandrowska 58.

- Grabasiński Stanisław z Warszawy, st. Aleksandrowsk, Jekaterynosławska Droga Żelazna.
- Graefe Wacław z Warszawy, Kijów, ul. Stolypinowska 45–26.
- Graff Jan z Warszawy, Charków, ul. Kłoczkowskaja 120.
- Gralewski Eugeniusz z Warszawy, Charków, ul. Kłoczkowskaja 51–53.
- Grochowski Jan z Warszawy, Połtawa, Klimowka, dom Kozmienki.
- Grochowski Stanisław z Drogoszewa, Kijów, ul. Bankowa 5.
- Gromko Czesław z Warszawy, Charków, Teatralny zaulek 15.
- Groszek Leon z Warszawy, Charków, ul. W. Panasowska 21.
- Gruczyński Józef z Chelma, Kijów, ul. Kragła-Uniwersytecka 8–6.
- Grzelińska Leokadja z Mławy, Jużnyj Posiołek, gubernia charkowska.
- Grzesiak Zdzisław z Sandomierza, Kijów, ul. Włodzimierska 72–1.
- Grzeszczak Franciszek z Warszawy, Jekaterynosław, ul. Suworowska 7.
- Gutowska Leokadia z Żyrardowa, Kijów, ul. W. Podwalna 7–3.
- Guzik Michał z Żyrardowa, Aleksandrowsk, gubernia jekaterynosławska.
- H**
- Hała Stanisław i Józef z Sosnowca, w Kijów, ul. W. Podwalna 26.
- Hanneman Karol inż. z Warszawy, Kijów, ul. Nestrowska 32–14.
- Hegner Józef z guberni łomżyńskiej, Charków, ul. Kłoczkowska 66.
- Hensen Konstancja z Warszawy, Kijów.
- Hiner Czesław z Lublina, Kijów, ul. Obserwatorska 9–9.
- Holyńska Tekla z guberni lubelskiej, Czuruwice, gubernia czernihowska.
- Hukowski Marian z guberni łomżyńskiej, Jekaterynosław.
- I**
- Ionczyk Ignacy z żoną z Łodzi, Charków, ul. Gijewska 76.
- Iwanowska Maria z Warszawy, Odessa, ul. Maralijewska 34–1.
- Iwański Antoni z Warszawy, Aleksandrowsk, ul. Burbacka 33.
- Iwiński Stanisław z Suwałk, Charków, ul. Puszczyńska 11.
- Iwanowska Wanda z Warszawy, Jekaterynosław, 1 Poroch zaulek 9.
- J**
- Jablczyński Teodor z Warszawy, Aleksandrowsk, gubernia jekaterynosławska.
- Jabłoński Julian z Warszawy, Połtawa.
- Jabłonowski Ignacy z Warszawy, Kijów, ul. Kuźniczna 85–9.
- Jabłońska Stefanowa z Jedlni, Żytomierz, ul. Lwowska 44.
- Jackiewicz Stanisław z Warszawy, gubernia czernihowska.
- Jackowski Aleksander z Warszawy, Kijów, ul. Kragła-Uniwersytecka 1–6.
- Jagiello Antoni z Brańszczyka, Worsma Gorbatowsk, gubernia połtawska.
- Jakimiak Franciszek z Siedlec, Kijów, ul. Puszczyńska 58–7.
- Jakubowski Władysław z Warki, Charków, Politech.[nika].
- Jakubowski Feliks i Maria z Warszawy, Charków.
- Jakubowski Roman z Warszawy, Kijów, ul. Mostickaja 3.
- Jamiołkowski Edward z Warszawy, Jekaterynosław.
- Janicka Zofia z Łucka, Kijów, ul. Podwalna 16–1.
- Jankowski Teodor z Warszawy, Połtawa, ul. N. Mikołajewska 27.
- Jankowski Leon z Koła, Kijów, ul. Trechświatielska 20–13.
- Januszko Wincenty z Warszawy, st. Niżny-Dnieprowsk, gubernia jekaterynosławska.
- Januszko Józef z Kobrynia, Jekaterynosław, ul. Woskreszeńska 14–9.
- Jarkowski Jan z Galicji, Kramatorsk, gubernia charkowska.
- Jareski Gustaw z Warszawy, Kijów, ul. Rajtarska 28.
- Jarociński Stanisław z Łodzi, Kijów, ul. Funduklejewska 92–9.
- Jasińska Marianna z guberni łomżyńskiej, Kijów, ul. Dogontowska 15.

- Jasiukowicz Ignacy z Wilna, Zaporozże Kamien-
skoje, gubernia jekaterynosławska.
- Jastrzębscy Henryk i Florentyna z Siedlec, Ki-
jów, ul. Włodzimierska 68.
- Jastrzębscy Henryk i Florentyna z Siedlec, Ki-
jów, ul. Włodzimierska 21–2.
- Jaworski Piotr z Warszawy, Podolska Droga Że-
lazna.
- Jaworski Maksym z Warszawy, Bielopole, gu-
bernia charkowska.
- Jażewicz Jadwiga z Warszawy, Charków, ul.
Rymarska 28.
- Jelicz Henryk z Liechonia, Jekaterynosław, ul.
Piotrowska 16–4.
- Jesionowski Antoni z Warszawy, w Kijowie, ul.
Bezakowska 17–7.
- Jędrzejewicz Jan z Radomia, Jekaterynosław,
ul. Nowozielna 25.
- Jopkiewicz Irena z Radomskiego, Kijów, ul.
Stołypińska 46–2.
- Jopkiewicz Józef z Warszawy, Jekaterynosław,
ul. Amur-Mieżwja 34.
- Jopkiewicz Irena z Radomskiego, Kijów, ul.
Stołypińska 46–2.
- Jopkiewicz Marcei z Siedlec, Jekaterynosław,
Amur.
- Juchnowicz Jan z Warszawy, w Ekaterynosła-
wiu, Nagoma 24–2.
- Jucewicz Jan z Warszawy, Kijów, ul. Basejna
5–9.
- Jung Seweryn z Warszawy, Charków, ul. Proje-
zżaja 49.
- K**
- Kaczorowski Stanisław z Warszawy, Jekatery-
nosław.
- Kadetz Michel z Kowla, Kijów, ul. Maryno-Bła-
gowieszczńska 67–15.
- Kalicka Natalia z guberni łomżyńskiej, Jużnyj
Posiolk, gubernia charkowska.
- Kalina Maria ze Lwowa, Charków, ul. Kłocz-
kowskaja 51–2.
- Kalamański Stefan z Warszawy, Charków.
- Kalużewski Stefan z guberni kaliskiej, Kijów,
Lwowska 14a–51.
- Kamiński Aleksander ze Żbikowa, Charków, ul.
Gusiewska 34.
- Kamiński Bolesław z Krosniewicz, Charków,
ul. Sadowa 1–4.
- Kamiński Władysław z Rozkoszy, Kijów, ul.
Żytomierska 20–12.
- Karbowski Józef z Warszawy, Charków, ul. Go-
gola 4, „Dom Polski”.
- Karłowski Janusz z Sernik, Kijów, Lipski 1–7.
- Karnawalski Marian z Radomia, Czernihów,
Siewieranskaja.
- Karniewski Janusz z Warszawy, Kijów, ul. Zło-
towrocka 1–25.
- Kamkowski Józef z Warszawy, Kijów, ul.
W. Żytomierska 40–18.
- Karpiński Leonard z Warszawy, Charków, st.
Moskiewska 106.
- Karska Helena z Roszkoszy, Kijów, ul. W. Żyto-
mierska 20–12.
- Kaszewara Piotr z guberni piotrkowskiej, Ki-
jów, Dzielowaja Konski zapas.
- Kamowski Lucjan z guberni lubelskiej, Kijów,
Syndykat Rolniczy.
- Kępa Wanda ze Świerz, Kijów, Dzilka 11–13–
11.
- Kiciński Adam z Grodziska, Połtawa, Sawleń-
skaja pl. 3.
- Kieroński Jerzy z guberni lubelskiej, Jurowka,
gubernia jekaterynosławska.
- Kiersnowska Anna z Horodziłowski, Odessa,
ukl. Nieżyńska 66–4.
- Kiersnowski Michał z Druskennik, Krym, Ko-
stropol.
- Kiszelka Eugeniusz ze Lwowa, Kijów, ul. Ni-
kolsko-Botaniczna 4–3.
- Kiwerski Edward z Łaszczówki, Kijów, ul. Ko-
ścielna 6–25.
- Kleczńska Helena i Czesława z Warszawy, Po-
łtawa, 2 Kozacki 55.
- Kleczko Julian z Dąbrowy Gómiczej, Drużkow-
ce, gubernia jekaterynosławska.
- Klemensiewiczówna Walentyna z Warszawy,
Odessa.
- Kluczyńska Julji z Lublina, Czernihów, ul. Pod-
monastyrskaja 51.
- Kłos Lucjan i Leokadia z Warszawy, Niżny-
Dnieprowsk, gubernia jekaterynosławska.
- Kłosowski Mieczysław z Warszawy, Czuguje-
wo, gubernia charkowska.
- Knichowiecki Julian z Radomia, Kijów, ul. Bo-
taniczna 31–6.
- Knotowski Ignacy z Warszawy, Aleksandrowsk,
1 Krepostna.

- Kobielski Michał z Piotrkowa, Odessa.
 Kobierska Irena z Radomia, Kijów, ul. W. Podwalna 24–10.
 Kochlewski Stanisław i Leokadja z Kielc, Połtawa, ul. Gorystyj 4.
 Kolnarski Władysław z Warszawy, Kijów, ul. Puszczyńska 23–28.
 Konarski Stanisław z Warszawy, Sewastopol, ul. Soborna 30.
 Koner Zygmunt z Warszawy, Charków, Zmiejewski 41.
 Konopacka Józefa z Wilna, Charków.
 Konopski Stefan z Warszawy, Charków, ul. Kontorska 33.
 Koperkiewicz Józef z guberni grodzieńskiej, Czugujewo, gubernia charkowska.
 Komecki Jan ze Lwowa, Kijów, ul. W. Podwalna 14–18.
 Kosiński Kazimierz z guberni siedleckiej, Odessa, ul. Jużna 33–5.
 Kosiński Waclaw z Warszawy, Jekaterynosław, Fabryka K. Rudzki i S-ka.
 Kossakowski Adam z Warszawy, Kijów, ul. Botaniczna 31–6.
 Kosnicz Franciszek z guberni lubelskiej, Charków.
 Kotowska Konstancja z Kielc, Połtawa, Gorystyj 4.
 Kowarska Jadwiga ze Skierniewic, Odessa, ul. Suworowska 60.
 Kowerski Karol z Warszawy, Kijów, Bibikowski Bulwar 7–12.
 Kozłowski Ludwik z Galewicz, Kijów, ul. Nikolsko-Botaniczna 13–1.
 Krasnowolski Antoni z Warszawy, Charków, ul. Kłoczowska 51–53–4.
 Dr Krassowski Mieczysław i Wanda z Garwolina, Jekaterynosław.
 Kraszewski Bogusław z Dołków, Kijów, ul. Kragła-Uniwersytecka 7-a–18.
 Krauss Tadeusz z Warszawy, Jazówka, gubernia jekaterynosławska, T-wo Newoross.
 Krippendorf Tomasz z guberni suwalskiej, Czemińów, ul. Woskresieńskaja 26.
 Kron Zofia z Warszawy, Kramatorsk, gubernia charkowska.
 Kronberg Wanda ze Lwowa, Charków, Gazownia Miejska.
 Krowicki Adolf z Łodzi, Lisiczańsk, gubernia jekaterynosławska.
 Królikowski Adam z Kalisza, Józefówka, gubernia kijowska.
 Kruszyński Antoni z Warszawy, Jekaterynosław, ekspedycja towarowa.
 Krycki Józef z powiatu hrubieszowskiego, w Czemińów.
 Krzepakowski Andrzej z Warszawy, Jurówka, gubernia jekaterynosławska.
- L**
- Lachiewicz Franciszek z Piotrkowa, Awdiejewka, gubernia jekaterynosławska.
 Laskowska Zofia z Kielc, Charków, ul. Sumska 104.
 Laube Alfons i Janina z Warszawy, Charków, ul. Władymirska 58.
 Lefasowa Cecylia z Warszawy, Kijów, ul. Instytutcka 14–10.
 Lenartowski Stefan z Warszawy, Kijów, ul. Mostickaja 3.
 Lenzion Czesław z Gostynia, Charków, Aleksander Newski 4.
 Lenzion Zygmunt z Gostynia, Czemińów, Woskresieński zaulek.
 Leszczyńska-Piotrowska Janina z Lublina, Kijów, ul. Proreznia 7–8.
 Leszczyński Antoni z Piaseczna, Kijów, ul. Tatarska 22–6.
 Leszczyński Mieczysław z Warszawy, Charków, ul. Paturyńskaja 9.
 Lewandowscy Feliks i Helena z Warszawy, Charków, Salonikowski 10.
 Lewandowski Adam z Warszawy, Bielopole, gubernia charkowska.
 Lewandowski Jan z Makowa, Biała Cerkiew, ul. Hetmańska 4.
 Lewek Edward z Galicji, Nikopol, gubernia jekaterynosławska.
 Lewicki Mikołaj z Warszawy, Kijów, ul. Puszczyńska 23–13.
 Lewkowicz Antoni z Hrubieszowa, Połtawa, ul. Szewczenki 75.
 Libert Ludwik z Warszawy, Jekaterynosław, ul. Foksalna 5–1.
 Libiszowski Władysław z guberni lubelskiej, Charków, Cukrownia.

- Liciński Hipolit z powiatu hrubieszowskiego, Kijów, ul. Stołypińska 39–4.
- Leciński Józef z Krasnegostawu, Kijów, ul. Stołypińska 39–4.
- Liedtke Wilhelm z Puszkowa, Połtawa, Gerowka, dom Bittego.
- Lindorf Zygmunt z Warszawy, Jekaterynosław, ul. Proizwolna 20–2.
- Lipiński Antoni i Waleria z Warszawy, Charków, ul. Gijewska 76.
- Lipowski Zygmunt z Warszawy, Jałta, Krym.
- Lipska Maria z Warszawy, Charków, ul. Kantorowska 46.
- Lisowska Helena z Lublina, Jałta.
- Liszkievicz Maria z Warszawy, Kijów, telegraf.
- Litwing Tomasz z Warszawy, Charków, ul. W. Panasonka 21.
- Liwska Jadwiga z Warszawy, Kijów, ul. Sofijewska 17–16.
- Lortsh Henryk z Warszawy, Kijów, ul. Puszkowska 21.
- Lubański Andrzej z Warszawy, Nowa Bawaria, gubernia charkowska.
- Lucht Władysław z Chelma, Kijów, ul. Lwowska 64–3.
- Ł**
- Łaszkiewicz Jan z Olzyna, Aleksandrowsk, gubernia jekaterynosławska.
- Ławrow Mikołaj z Galicji, Odessa.
- Łącki Stanisław adw. z Warszawy, Charków, Kontorsk 33.
- Dr Łopuski Zygmunt z Warszawy, Kijów, ul. Złotowrońska 6.
- Łopuszyński Stefan z Warszawy, Antonówka, gubernia kijowska.
- M**
- Macherska Saturnina z Warszawy, Połtawa, ul. N. Nikołajewska 27.
- Machowska Leokadia z guberni radomskiej, Kijów.
- Dr Mader Edward z Kalisza, Kijów, Diesiatinnyj zaułek 7–12.
- Majer Franciszek z Ducka, Kijów, ul. Michajłowska 16–29.
- Majewski Mieczysław, Charków, ul. Gijewska 12.
- Majewska Janina z Sandomierza, Kijów, ul. Nowo-Tarasowska 9–5.
- Majewski Ignacy z Warszawy, Połtawa, ul. Puszkowska 66.
- Ks. Maliszewski Roman z Czarna, Kijów, ul. Kuznieczna 45–2.
- Marciniecki Piotr z Mławy, Charków, ul. Usowska 32.
- Marciniecki Roman i Waclaw z Mławy, w Charków, ul. Usowska 32.
- Marcinkowska Jadwiga z Kielc, Kijów, ul. Dzielowaja 11–7.
- Marcinkowska Janina z Warszawy, Kijów, ul. Lwowska 12–32.
- Marcinkowski Edmund z Lublina, Charków, ul. Kłoczkowska 37–5.
- Massalska Halina z Warszawy, Charków.
- Masłowski Mieczysław ze Lwowa, Kijów, ul. M. Błagowieszczanska 44–5.
- Masłowski Julian ze Lwowa, Kijów, ul. M. Błagowieszczanska 44–5.
- Masłowski Mikołaj z guberni grodzieńskiej, Jekaterynosław.
- Matzanke Zygmunt z Warszawy, Kijów, ul. M. Żytomierska 7–15.
- Mazurek Józef z Krasnystaw, Kijów.
- Ks. Mazurkiewicz Józef, Sławatycze, Aleksandrowsk, gubernia jekaterynosławska.
- Mazurkiewicz Stanisław z Warszawy, Kijów, Bulw. Kudrawska 8–30.
- Merklejn Antoni z Królestwa Polskiego, miasto Śmiała, gubernia kijowska.
- Merklejn Ludwik z Królestwa Polskiego, miasto Śmiała, gubernia kijowska.
- Merklejn Wiktoria z Królestwa Polskiego, miasto Śmiała, gubernia kijowska.
- Metze Julja z Warszawy, Kijów, ul. Timofiejewska 5–10.
- Metze Maria z Warszawy, Kijów, ul. Timofiejewska 5–10.
- Metze Edward z Warszawy, Kijów, ul. Timofiejewska 5–10.
- Michalska Ludwika z Kalisza, Charków, ul. Kłoczkowska 47.
- Michalski Feliks z Warszawy, Jekaterynosław, ul. Briańska 24.
- Michler Kazimierz z guberni grodzieńskiej, Lebedińska, gubernia charkowska.

- Mieczkowski Mieczysław i Klementyna z Warszawy, Kijów, Kijanowski 21.
- Mielniczuk Władysław z Lublina, Kijów, ul. Luterńska 28–4.
- Mielżyńska hr. Ludwika z Warszawy, Kijów, ul. W. Żytomierska 20–12.
- Mierzeżewski Władysław z Warszawy, Kijów.
- Mierzeński Alfred z guberni siedleckiej, Kijów, ul. Mikołajewska 11–14.
- Mierzyńska Zofia ze Świerz, Kijów, ul. Turgienieńska 40–22.
- Mikinka Józef z Łodzi, Kijów.
- Millak Jan z Warszawy, Kijów, ul. Rejtarska 33–11.
- Millak Henryk z Warszawy, Kijów, ul. Rejtarska 33–11.
- Miler Edward z Warszawy, Kijów, Kreszczatik 45.
- Millerowie Henrykowie z Miechowa, Kijów.
- Millerowa Stefanowa z Sosnowca, Kijów.
- Milewski Antoni z Kawęczyna, Kijów.
- Milowiczówna Wanda z Charlup, Kijów, ul. Troteczna 4–61.
- Miotelka Tomasz z Olganowa, Kijów, ul. Włodzimierska 72–1.
- Miros Paweł z Warszawy, Połtawa, Paniańska góra 8.
- Miszczuk Antoni z Warszawy, Aleksandrowsk, ul. Jekaterynosławska 73.
- Mittelsdorf Jan z Warszawy, Kijowa, ul. Puszczyńska 23–28.
- Dr Modrzewski Jan z Lublina, Kijów, chwilowo.
- Modrzycka Maria z guberni lubelskiej, Gutianskzaw, gubernia charkowska.
- Monkiewicz Jadwiga i Paulina z Kalisza, Charków.
- Moraczewski Stanisław ze Lwowa, Kijów, ul. Kragła-Uniwersytecka 6–20.
- Morawski Mieczysław ze Stajnego, Kijów, ul. Trechswiatitielska 9–1.
- Morsztynkiewicz Jerzy z Warszawy, Kijów, ul. Lewaszowska 30–14.
- Motler Hieda Zofia z Warszawy, Charków, Mironositsk. 71.
- Musiałowscy Józefowie z Warszawy, Charków, ul. Żandarmśkaja 9.
- Musiałowscy Kazimierzostwo z Warszawy, Charków, ul. Kontorska 46.
- Musiałowski Józef i Stanisław z Warszawy, Charków, ul. Kłoczkowska 37.
- Myszkowski Józef z Warszawy, Charków.
- N**
- Nadarzyński Zygmunt z Warszawy, Kijów, Priorka Mostickaja 3.
- Ks. Narkiewicz Juliusz ze Żmudzi, Aleksandrowsk, gubernia jekaterynosławska.
- Narodowicz Waclaw z Warszawy, Jekaterynosław.
- Narzymśka Hortensja z Wilna, Charków, ul. Sumska 23–3.
- Niesłuchowska Leokadia z Warszawy, Kijów, ul. W. Słowiańska 56–3.
- Niespodziewalski Piotr z Warszawy, Charków, ul. Kontorska 33.
- Nitta Roman z Warszawy, Kijów, Priorka Mostickaja 3.
- Nowicki Teodor z Zduńskiej Woli, Kijów, Diesiotym 7–12.
- Nowicki Zygmunt z Warszawy, Charków, ul. Rybna 5.
- O**
- Obrębski Waclaw z Warszawy, Kijów, ul. Malomościcka 3.
- Obrocznik Stefan z Warszawy, Charków, ul. W. Panasowska 21.
- Obuszyński Piotr z Warszawy, Charbin, depot kolejowe.
- Ociepka Czesław z Warszawy, Charków, Iwanowska 23.
- Okolski Stanisław Jan z Warszawy, Kijów, Demijówka, ul. Wasylkowska 6.
- Ołędzcy Ludwik i Józefa z Chylin, Kijów, ul. Puszczyńska 21.
- Ołędzcy Stefan i Anna z Wólki Uhruskiej, Kijów, Michajłowski zaułek 9.
- Olszański Adam z Domanowa, Kijów, Kreszczaticki zaułek 8b–6.
- Olszewska Bronisława z Włocławka, Kijów, Puszczyńska 5–29.
- Orłowski Ludwik z Łodzi, Charków, ul. Ukraińska 6.
- Orłowski Zygmunt z Konina, Połtawa, ul. Jekaterynińska 37.
- Orłowski Antoni z Radomia, Jekaterynosław, ul. Nowozielna 25.

- Orłowski Lucjan z Warszawy, Kijów, ul. Beza-kowska 30.
- Ossowiczowie Leon i Wanda z Warszawy, st. Trytuzna, gubernia jekaterynosławska.
- Osterman Alfred z Warszawy, Chrystynówka, gubernia kijowska.
- Osterman Maryla, Chrystynówka, gubernia kijowska.
- Ostrowski Feliks z Sochaczewa, Pryłuki, gubernia połtawska.
- Ostrowscy H. z Siedlec, Charków, ul. Moska-lewska 44.
- Ostrowski Romuald z Łodzi, Kijów, Sołomien-ka, ul. Hr. Ignatiewa 11.
- Ozimek Leon z Warszawy, Jekaterynosław, fa-bryka Rudzkiego.
- P**
- Pac Florentyna z Pilawy, Charków, ul. Nowo Polowa 15.
- Pajewski Henryk z Warszawy, Kijów, ul. Kara-rajowska 34–1.
- Pantelejczuk Olga z Lublina, Charków, ul. Sum-ska 20.
- Paprocki Stanisław z Warszawy, Jekateryno-sław, 2 Czyczelowsk 62.
- Paprocki Stanisław z Radomia, Kijów, ul. Mi-chajłowska 18–4.
- Paskucki Piotr z Warszawy, Kremienczug, gu-bernia połtawska.
- Pauker Karol z Warszawy, st. Niżny Dnie-prowsk, Jekaterynosławska Droga Żelazna.
- Pawlicka Julia z Warszawy, Kijów, ul. W. Włod-zimierska 73–2.
- Pawlikowska Helena z Klemensowa, Kijów, ul. Kragła-Uniwersytecka 7–6.
- Pawłowski Tadeusz ze Lwowa, Kijów, Dielowa 22.
- Pawłowski Eugeniusz z Warszawy, Gorczaków, gubernia kijowska.
- Peczek-Bojarski Ludwik z Warszawy, Kijów, ul. M. Błagowieszczęńska 9–21.
- Pelka Aleksander z Warszawy, Kijów, Priorka Mosticka 3.
- Pelka Stefan z Warszawy, Kijów, Priorka Mo-sticka 3.
- Perkowski Edward z Warszawy, Kijów, Priorka Mosticka 3.
- Petry Janina z guberni suwalskiej, Kijów, ul. So-fijowska 8.
- Pieniążek-Odrowąż Tadeusz z Dęborzyna, Ki-jów, ul. Instytutcka 14–10.
- Pieńkowski Aleksander z Warszawy, Kijów.
- Dr Peńkowski Karol ze Szczuczyna, Połtawa, ul. Puszkina 67.
- Pietraszkiewicz Edward z Warszawy, Kijów, fa-bryka pocisków na Demijówce.
- Pietrzak Klemens z Mircz, gubernia lubelska, Kijów, ul. Tereszczenkowska 13–4.
- Pietrzykowski Michał z Warszawy, Charków, ul. Kontorska 33.
- Piotrowska Maria z guberni łomżyńskiej, Ga-diacz.
- Piotrowski Adam z Warszawy, Gadiacz.
- Piotrowski Feliks z Kalisza, Zacisze, gubernia kijowska.
- Piotrowski Henryk z Warszawy, Charków, ul. Kontorska 33.
- Plachecki Marian z Niewirkowa, Kijów, ul. Ko-ścielna 6–25.
- Plużańska Maria z Warszawy, Biała Cerkiew, ul. Zamok, gubernia kijowska.
- Podbulski Adolf z Wierzbika, Kijów, ul. Kreszczatik, klub „Ogniwo”.
- Podlasiuk Andrzej z Warszawy, Kijów, Priorka Mosticka 3.
- Podolska Barbara z Buska, Kamienskoje, guber-nia jekaterynosławska.
- Podolski Leon z Dęblina, Kijów, ul. Kuźniczna 101–26.
- Pogorzelska Władysława z Warszawy, Połtawa, ul. Puszkowska 131.
- Pogorzelski Eugeniusz z Warszawy, Połtawa, Puszkowska 131.
- Polkowscy Roman i Aleksander z Kalisza, Ki-jów, Dziesiątynnyj 7–12.
- Połoński Józef z Warszawy, Kijów, ul. W. Żyto-mierska 6–3.
- Połoszynowicz Włodzimierz z Galicji, Kijów, ul. Michajłowska 24.
- Ks. Pomorski Feliks z Łagowa, Kijów, ul. Kuź-nieczna 45–2.
- Pompa Leon z Warszawy, Jekaterynosław, 1 Po-rochów. zaulek 9.
- Prawda Emilian, Szczypiorno, Kijów, Komora Celna.

- Preś Leonostwo z guberni warszawskiej, gubernia jekaterynosławska.
- Protasiewiczówna Maria z Warszawy, Kijów, ul. Funduklejska 18–1.
- Prüffer Jerzy adw. z Telsz, gubernia kowieńska, Sośnica, gubernia czernihowska.
- Przekazański Józef z Warszawy, Jekaterynosław, ul. Aleksiejewskaja 54.
- Przułucki Jan z Sandomierza, Kremieńczug, gubernia połtawska.
- Przyrkowska Wanda z Kielc, Sumy, gubernia charkowska.
- Puciata Ryszard z Warszawy, Kijów, ul. Machajłowska 20–9.
- Puhaczowska Halina z Warszawy, Kijów, ul. Włodzimierska 47.
- Pułaczewski Kazimierz z Warszawy, Jekaterynosław, ul. Skwoznaja 19.
- Purzycki Augustyn z Opatowa, Połtawa, Poczta.
- R**
- Raczyńska Zenobia z Warszawy, Kijów, ul. Turgoniewska 17.
- Radomski Lucjan z guberni lubelskiej, Kijów, ul. Tarasowska 22–1.
- Radowska Jadwiga z Warszawy, Kijów, Łopuchinskij 5–18.
- Radzikowska Józefa z Siedlec, Jekaterynosław, Amur. Mieczewaja 24.
- Rafałowicz Marian z Lubiczowa, Połtawa, Juźnaja Żelalaznaja Droga.
- Reineke Ludwik ze Skierniewic, Odessa, ul. Kataszynowska 85–25.
- Reineke Aniela ze Skierniewic, Odessa, ul. Kataszynowska 85–25.
- Reichel Maria z Warszawy, Kijów.
- Rejmanówna Helena z Warszawy, Kijów, telegraf.
- Remiszewski Julian z Warszawy, Kremieńczug, gubernia połtawska.
- Reutl Jan z Ciechanowa, Charków, ul. Moskiewska 16.
- Robaczyński Ludwik z Warszawy, Charków, ul. Staro-Moskiewskaja 26–1.
- Roman Stefan z Budziszewa, Kremieńczug, ul. Ukraińska 4.
- Romanowski Wacław z Warszawy, Charków, ul. Korzykowskaja 15.
- Ropelewski Ignacy z Warszawy, Kijów, ul. Dorozycka 29–8.
- Rosiewicz Bolesław z Łodzi, Jekaterynosław, dom dr. Kronberga.
- Roszkiewicz Stanisław z Ciechanowa, Kremieńczu, ul. Jekaterynińska 63.
- Roszkowski Mieczysław z Radomskiej, Kijów, ul. Lwowska 12–22.
- Roth Władysław z Warszawy, Kramatorsk.
- Rouba Franciszek z Wilna, Charków, ul. Sumska 58.
- Rozenbach Kazimierz z Warszawy, Kijów, ul. Funduklejska 32–15.
- Rudowski Franciszek z Sosnowca, Charków.
- Rukowski Władysław z Warszawy, Charków, plac Skobieleva 32.
- Rupert Józef z Warszawy, Kijów, ul. Mosticka 3.
- Ruśkiewicz Romuald z Warszawy, Kijów, ul. Włodzimierska 12–23.
- Ruszkiewicz Michał z Warszawy, Charków, ul. Kładbiszeńska 76.
- Rutkowski Leopold i Joanna, Kijów, ul. Kragło-Uniwersytecka 6.
- Rydzewska Jadwiga z guberni siedleckiej, Połtawa, ul. Miasojedowa 12.
- Rykowski Eugeniusz z Warszawy, Charków, ul. Amitrjewska 26–1.
- Rzepakowscy Ignacostwo z Radomia, Jekaterynosław, ul. Proizwolnaja 17.
- Rzeźniacki Wojciech z Warszawy, Juzówka, gubernia jekaterynosławska, Towarzystwo Noworosyjskie.
- S**
- Sadkowski Henryk z Warszawy, Charków, Skrynnikow. zaulek 35.
- Sagański Stanisław z Warszawy, Kijów, ul. Mosticka 3.
- Samsonowicz Tomasz z Warszawy, Jekaterynosław, ul. Kozacza 33–3.
- Sapiński Adolf z Warszawy, st. Aleksandrowsk, Jekaterynosławska Droga Żelazna.
- Sawiccy Władysławostwo z Warszawy, Charków, ul. Kontorska 46.
- Sawiccy Ignacostwo z Warszawy, Charków, Bursacki zaulek 7–5.
- Schejding Mieczysław z guberni warszawskiej, Dekońskaja, gubernia jekaterynosławska.

- Schoen Stefania z Warszawy, w Kadziejewka, gubernia jekaterynosławska.
- Schupp Wiktor z Warszawy, Charków, ul. Sumska 44.
- Sekacz Jan z Warszawy, Charków, ul. W. Panasowska 21.
- Sekułowiczowie, Ignacy i Teresa z Warszawy, Charków, ul. Moskałewska 53.
- Serafinowicz Florian z Pabianic, Kijów.
- Seredin Antonina z Dębłina, Kijów, ul. Kuźnieczna 101–26.
- Serka Krasnosielska z Kowla, Kijów, ul. Kuźnieczna 10–4.
- Siewierski Lucjan z Warszawy, Odessa, ul. Sofijewska 30–22.
- Sitarski Waclaw z Warszawy, Kijów, ul. M. Błagowieszczęńska 127.
- Sitnikow Wanda z Warszawy, Charków.
- Skinderowa Zofia z guberni wileńskiej, Charków, ul. Technologiczna 15.
- Skoczylasowa Maria z Kalisza, Jekaterynosław, ul. Piotrowskaja 16.
- Skolimowska Antonina z Lublina, Charków, Wozniesieński plac 6–25.
- Skonieczny Jan ze Skierniewic, st. Sinielnikowo, gubernia jekaterynosławska.
- Skorupscy Franciszek i Wanda z Łucka, Kijów, ul. M. Podwalna 16–1.
- Stroński Mieczysław z Warszawy, Połtawa, ul. N. Mikołajewska 3.
- Skrzek Piotr z Ostrołęki, Nowospasowka, gubernia jekaterynosławska.
- Skwarski Bronisław z Warszawy, Jekaterynosław.
- Słodkowski Bolesław z Warszawy, Jekaterynosław, warsztaty Jekaterynosławskiej Drogi Żelaznej.
- Słodkowski Władysław z Warszawy, Moskwa, Bachmiejewski zaułek 7–2. Redaktor *Starystycznej księgi wygnańców polskich...*
- Słomińscy Adamostwo z Wolnicy, Kijów, ul. Instytutcka 16.
- Słoński Franciszek z Werechań, Kijów, ul. Kościelna 6–26.
- Smolarscy Ignacy i Stefania z Warszawy, Odessa, ul. Koblewska 30–4.
- Dr Smólski Józef z Żyrardowa, Odessa.
- Sobieski Władysław z Ostrołęki, Kijów, Demijówka, ul. Sowska 51–2.
- Sokołowski Antoni z Warszawskiej, Aleksandrowsk, gubernia jekaterynosławska.
- Sokołowska Eugenia z Warszawy, Odessa.
- Sokołowski Stanisław z Kowla, Kijów.
- Solecki Bolesław z Dąbrowy Górniczej, Lisiczańsk, gubernia jekaterynosławska.
- Sołtyński Kazimierz z Galicji, Kijów, ul. Bulwano-Kudrawska 8–19.
- Splisgard Zofia z Pułtuska, Kijów, ul. Michałowska 18–32.
- Dr Sroczyński Tadeusz z Ciechanowa, Jekaterynosław, plac Soborny 1.
- Stalka Piotr z Dąbrowy Górniczej, Charków.
- Staniszewski Feliks z Warszawy, Ługańsk.
- Staniszewski Zygmunt z Warszawy, Zwino-gródka.
- Stankiewicz Janina, w Humaniu, Nikitińska 10.
- Dr Starorypinska-Lewenstam Maria, Kijów, ul. Instytutowa 20.
- Stefański Zygmunt z Warszawy, Charków, ul. Kontorska 12.
- Steinhard Stanisław z Warszawy, Charków, ul. Czernoglazowska 4b–9.
- Stelicki Marian z Warszawy, Kijów, ul. Bulwano-Kudrawska 8–21.
- Stępień Michał z Raciaża, gubernia plocka, Kijów.
- Stępińska Jadwiga z Warszawy, Kijów, ul. W. Wasylkowska 172.
- Strzelczyk Edward z Mińska Mazowieckiego, Jekaterynosław, Mikołajewski prospekt.
- Strzelczyk Eleonora z Mińska Mazowieckiego, Jekaterynosław, Mikołajewski prospekt.
- Strzempkowski Władysław z Warszawy, Charków, ul. Iwanowska 11.
- Stygares Władysław z Gródka Jagiellonskiego, Kijów, czwarta szkoła artylerii.
- Suk Jan z Warszawy, Kijów, ul. Hr. Ignatiewa 38–9.
- Suligowska Bronisława z Radomia, Kijów, ul. Lwowska 64–3.
- Suska Julia z Warszawy, Charków, ul. Kłockowska 32.
- Swat Stanisław z Warszawy, Kijów, ul. Priorska-Mosticka 3.
- Swierczewski Eugeniusz z Warszawy, Charków, ul. Gogola 4.
- Syczyński Waclaw z Warszawy, Kijów, ul. Priorska-Mosticka 3.

- Synowiec Tadeusz z Galicji, Kijów, ul. Meryngowska 10.
- Szaniawscy Józef i Janina z Warszawy, Charków, Solanikowski 10.
- Szczepkowski Tadeusz z Warszawy, Mariampol, gubernia jekaterynosławska.
- Szczesny Jan z Warszawy, Kijów, ul. Priorka-Mosticka 3.
- Szeliscy Marianowie z Worgul, Kijów, ul. W. Rudrawska 8–21.
- Szkup Józef z Pabianic, Czernihów.
- Sztorc Lucjan z Warszawy, Kijów, ul. Mosticka 3.
- Szumlakowski Marian ze Lwowa, Charków, ul. Kłoczowska 51–53–4.
- Szutkowski Józef z Warszawy, Kijów, ul. Mosticka 3.
- Szwabiński Konrad Adam z guberni warszawskiej, Jekaterynosławska fabryka K. Rudzki i S-ka.
- Szwebs Emil z Łodzi, Gołowaniewsk, gubernia podolska, poczta.
- Szweling Klementyna z Dębina, w Kijów, Kuznieczny zaulek 97–14.
- Szymański Ludwik z Tomaszowa, Połtawa, Mikołajewski zaulek 5.
- Szymański Mieczysław z Tomaszowa, Czernihów.
- Szyszkowski Tomasz z Warszawy, gubernia czernihowska.
- Ś**
- Śliwonik Anna z Warszawy, Kijów, telegraf.
- Śliwonik Sabinian z Warszawy, Odessa, ul. Uniwersytecka.
- Świerczewski Eugeniusz z Warszawy, Charków, na Uniwersytecie.
- Świrska Maria z Warszawy, Kijów, ul. Botaniczna 14–6.
- T**
- Tarczewski Michał z Aleksandrowa, Jekaterynosław, Puszkinski prospekt 8.
- Targosz Karol z Warszawy, Charków, ul. Moločnaja 26–4.
- Targowski Waclaw z Sandomierza, Kijów, ul. W. Włodzimierska 72–1.
- Tarka Adam z Radomia, Kijów, ul. Borszczagowska 44–18.
- Tamowskie Józefa i Helena z Warszawy, Charków, plac Skobielewa 32.
- Tchórznicki Witold z Siedlec, Jekaterynosław, Amur Mieżewaja 24.
- Dr Tenenbaum Henryk z Lublina, Charków, ul. Konnaja 37.
- Thieme Władysław z Warszawy, Kijów, ul. Michajłowska 16–50.
- Torzewski Antoni z Warszawy, w Kijowie, ul. Funduklejewska 29–12.
- Traczuk Michał z Żabuń, Kijów.
- Traczyński Michał z Kurowa, Kijów, ul. Stolypinowska 71–8.
- Trela Franciszek z Horodyszcz, Kijów, ul. Kuźnieczna 108.
- Trębicki Czesław z guberni suwalskiej, Jelizawietgrad, gubernia chersońska.
- Trojanowskie Kazimiera i Jadwiga z Warszawy, Jekaterynosław.
- Trompeteler Waclaw z Warszawy, Jekaterynosław, ul. Kozaczja 56.
- Truskowska Romana z Piotrkowa, Odessa, Teatralny zaulek 16–21.
- Tryben Mieczysław z Warszawy, Odessa, Komitet Polski.
- Trzecińska Poliksena z Wysokiego, Lubnie, gubernia połtawska.
- Trzeciński Janusz z Warszawy, Kijów, ul. Funduklejewska 32–15.
- Trzeszczyński Antoni z guberni warszawskiej, Jekaterynosław, fabryka Rudzki i S-ka.
- Turek Jan z Warszawy, Aleksandrowsk, ul. Bursacka 33, gubernia jekaterynosławska.
- Tuszewski Stefan z Żyrardowa, Charków, ul. Weterynarna 4.
- Twardzicka Kazimiera z Radomia, Kijów, ul. W. Podwalna 24–10.
- Tyborowski Edmund z Warszawy, w Kijowie, Rejterska 7.
- Tydelska Janina z Łodzi, Kijów, ul. Złotoustowska 11–11.
- Tyszkowski Wit Józef w Nieżynie, gubernia czernihowska.
- U**
- Ulfik Aleksander z Pawłowic z guberni lubelskiej, Kijów, ul. Kiryłowska 58–60–23.
- Ulfik Kaliksta z Pawłowic z guberni lubelskiej, Kijów, ul. Kiryłowska 58–60–23.

- Umiastowska Anna z Wilna, Mikołajew, ul. Tawriczeska 14, gubernia chersońska.
- Urban Zygmunt z Mławy, Kijów, ul. Instytucka 22–22.
- Uścińska Helena z Łomży, Kijów, ul. Turgieniewska 26–2.
- W**
- Wajszczuk Lucjusz z Siedlec, Charków, ul. Rybasowska 21.
- Wajszczuk Tadeusz i Henryk z Siedlec, Charków, ul. Rybasowska 21.
- Walczak Paweł z guberni lubelskiej, Charków, Piotrowski zaułek 3.
- Walczewski Aleksander z Zamościa, Charków, ul. Konna 35.
- Dr Walewski Jan z Radomia, Kijów.
- Waligórski Karol z rodziną z Warszawy, Kijów, ul. Kreszczatik 45.
- Wasiński Benedykt z Warszawy, Jekaterynosław.
- Waśniewski Henryk z Warszawy, Odessa, ul. Puszczińska 34.
- Wazgirdówna Eleonora z Wilna, Krzywy Róg, gubernia chersońska.
- Wądołkowska Julia z Warszawy, Charków, ul. Sumska 44.
- Wąsowicz Celestyna z Rygi, Charków, Maksymilianowska 20.
- Wąsowski Jan z Chojen, Charków.
- Welnicki Aleksander z Warszawy, st. Aleksandrowski, warsztaty Jekaterynosławskiej Drogi Żelaznej
- Wemer Wincenty z Ciechanowa, Połtawa, ul. Ostrogradzka 45.
- Węciewicz Czesław z Grodna, Odessa.
- Węgleńska Maria z Warszawy, Jekaterynosław, Strukowski 1.
- Węglinska Maria ze Świdnika, Kijów, Krutoj spusk 4–4.
- Węgrzyn Maksymilian, Warszawa, Kijów, Michajłowski 36–41.
- Wężyk Franciszek z Nosowa, Odessa, ul. Gogola 24.
- Wężyk Feliks z Witolina, Kijów, ul. W. Kudrawska 28–30.
- Widyński Władysław z guberni lubelskiej, Charków, Piotrowski zaułek 3.
- Wieczyński Hieronim z Galicji, Kijów, ul. W. Podwalna 14–18.
- Wilchorski Antoni Adam z Radomia, Charków, ul. Moskiewska 16–7.
- Wieliczko Bohdan z Łodzi, Kijów, ul. Meryngowska 10.
- Wielowiejski Adam z Siedlec, Jekaterynosław, ul. Krutogoma 1.
- Wielowiejski Mieczysław z Warszawy, Kijów, Bibikowski bulwar 62.
- Wierzbicki Franciszek z Warszawy, Kijów.
- Wierzbicki Michał z Warszawy, Kijów.
- Wiesiakowski Waclaw z Warszawy, Kijów, ul. Priorka Mosticka 3.
- Wiktorowski Antoni z Łomży, Kijów, ul. Turgieniewska 31–7.
- Wilpiszewka Julia z Wilna, Charków, Piotrowski zaułek 6.
- Wilpiszewski Stanisław z Wilna, Charków, Piotrowski zaułek 6.
- Wiranowska Zofia z Kowna, Charków.
- Dr Wislocki Kazimierz z Warszawy, Czuguje-wo, gubernia charkowska.
- Wisznicka Dora z Warszawy, Kijów, ul. Rejtarska 17–12.
- Wiśniewski Henryk z Lublina, Charków, ul. Kontorska 33.
- Wiśniewski Józef z Piotrkowa, Humań, ul. Dworżańska 18.
- Wiśniewski Leopold z Warszawy, Jekaterynosław, ul. Gymnastyczna 5.
- Właźlacki Julian z Urzędowa, Jekaterynosław.
- Włodarscy Józef i Maria z Równego, Kijów.
- Wojciechowski Zygmunt z Warszawy, Kijów, Bulwar Kudrawska 23–4.
- Wojciechowski Zdzisław z Warszawy, Charków, ul. Puszczińska 61.
- Wojdecki Stanisław z Warszawy, Niżny Dnieprówsk.
- Wojeński Bolesław z Brześcia, Jekaterynosław, ul. Woskresieńska 14–9.
- Wojno Karol z Warszawy, st. Niżny Dnieprówsk, gubernia jekaterynosławska.
- Wojtanis Edward z Warszawy, Jekaterynosław, ul. Aleksiejewska 63.
- Wojtanis Ludwik z Warszawy, Jekaterynosław, ul. Aleksiejewska 63.
- Dr Woliński Władysław z Puław, Kijów, ul. W. Żytomierska 4–5.

- Wolski Waclaw z Warszawy, Kijów, ul. Nazarjewska 1–11.
- Wolski Kazimierz z Warszawy, Kamienskoje, Dnieprowsk.
- Wołyncewicz Antoni z Wołkowyska, Kijów, ul. Rajterska 32–1.
- Wołyncewicz Katarzyna z Wołkowyska, Kijów, ul. Rajterska 32–1.
- Wojciechowski Wincenty z Wolborza, Kijów, ul. W. Wasilkowska 55–10.
- Woźniakiewicz Jan z Warszawy, Charków.
- Woźny Mieczysław z Warszawy, Jekaterynosław, fabryka K. Rudzki i S-ka.
- Wójcik Franciszek z Siedlecka, gubernia lubelska, Kijów, Padoł, ul. Jarosławska 41–9.
- Wróblewski Antoni z Częstochowy, Kremieńczug, gubernia połtawska.
- Wulert Bronisław z Warszawy, Charków, główne warsztaty Północnej Drogi Żelaznej.
- Wyka Ignacy z Warszawy, Charków, ul. Kantorska 46.
- Wylazłowski Władysław, Charków, ul. Kładbiszczewska 63.
- Wyrzykowski Paweł z Warszawy, Kijów.
- Wysłouch Stanisław z guberni grodzieńskiej, Kijów, ul. Lwowska 26–12.
- Wyszogrodzki Władysław z Grodziska, Jekaterynosław.
- Z**
- Zajączkowski Stefan z Warszawy, Charków, Dworjań. Nabrzeżna 7.
- Zajda Mieczysław z Brześcia Kujawskiego, Połtawa, N. Mikołajewska 27.
- Zajfferstowa Leokadia z Kielc, Połtawa, ul. Jekaterynińska 53.
- Zak Franciszka z Pabianic, Połtawa, ul. Annien-ska 8.
- Zaleska Jadwiga, poczta Jarmolińce, gubernia podolska.
- Zalescy Aleksander i Leonia z Łodzi, Kijów, ul. Funduklejewska 50–23.
- Zalewska Helena z Warszawy, Charków.
- Zalish Mara z Warszawy, Kijów, Czechowski zaułek 7–12.
- Zandrowicz Bolesław z Warszawy, Gryszyno, Jekaterynosławska Droga Żelazna.
- Zaorski Karol z rodziną z Sielunia, Charków, ul. Mitrofanowska 7.
- Zaręba Jan z Warszawy, Bielopole, gubernia charkowska.
- Zaremba Roman z Lublina, poczta Dziunków, gubernia kijowska.
- Zarębski Tadeusz, Charków, ul. Rybna 15.
- Zawadzki Jan z Warszawy, Romny, gubernia połtawska.
- Zawadzki Kazimierz z Wigody, Romny, ul. Surdałska 3.
- Zbikowski Józef z Warszawy, Jekaterynosław.
- Zbikowska Michalina z Włocławka, Jekaterynosław, ul. Nadieżdieńska 46–11.
- Zboralski Władysław z Łodzi, Charków.
- Zdanikowska Helena z Łodzi, Eupatoria, Wybrzeże Czarnomorskie.
- Zdankiewicz Aleksander z Warszawy, Jekaterynosław.
- Zdanczewicz Jan z guberni plockiej, Jelizawetgrad, gubernia chersońska.
- Zdanczewicz Marianna z guberni plockiej, Jelizawetgrad, gubernia chersońska.
- Zdziechowscy Tadeuszostwo z Warszawy, Kijów, ul. Tarasowska 9–11.
- Zdzieńiecki Klemens z Koła, Niżny Dnieprowsk, gubernia jekaterynosławska.
- Zempliński Bronisław z rodziną z Mławy, Koziatyń.
- Zieliński Feliks ze Starosielc, Jekaterynosław.
- Zieliński Stanisław z Warszawy, Aleksandrowsk, gubernia jekaterynosławska.
- Ziemińscy Zygmunt i Maria z Galicji, Kijów, ul. Gielowa 22.
- Ziemiński Stefan z Galicji, Kijów, ul. Nestorowska 34–10.
- Zięciak Adolf z Warszawy, Niżny Dnieprowsk.
- Ziółkowski Jan z Warszawy, Kijowie, ul. Żyłańska 17–8.
- Znatowicz Stefan z Warszawy, Charków, ul. Kontorska 38.
- Znatowicz Zofia z Warszawy, Połtawa, ul. Puszkowska 116.
- Zwierzyński Antoni z guberni warszawskiej, Aleksandrowsk, gubernia jekaterynosławska.
- Zygało Zofia z Warszawy, Aleksandrowsk, gubernia jekaterynosławska.

Ż

Żak Józef i Franciszka z Pabianic, w Poławie,
ul. Bokowa 12.

Żamowski Włodzimierz z Warszawy, Kijów.

Żbikowski Józef z Warszawy, Jekaterynosław.

Żbikowska Michalina z Włocławka, Jekaterynosław.

Żelazniewicz Władysław z guberni wołyńskiej,
Proskurów.

Żencykowski Tadeusz z Góry Kalwarii, Miena,
gubernia czernihowska.

Żencykowska Zofia z Wilna, Miena, gubernia
czernihowska, powiat soński.

Żórawski Franciszek z guberni kaliskiej, Ode-
ssa, ul. Greczeskaja 15–5.

Żukowski Olgierd z Warszawy, Kijów, Instytut
Handlowy.

Żurek Wiktoria z Warszawy, Kijów, ul. W. Żyto-
mierska 20–12.

Żyrkiewiczowie Konrad i Jurek z Warszawy,
Krzywice, gubernia kijowska.